היינט 6.30 אוונט פאָלקס באנקעט, לכבוד מאָרים סעמועל, אין ציון האַל

זון אויפגאנג — 4.30.
זון אונטערגאנג — 8.20.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנארע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט

יעדן טאָג

דאס אידישע וואָרט

THE GATEWAY OF THE WEST

THE ISRAELITE PRESS

וועטער: קלאר און מילד

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

מאנטאג כח׳ אייר, תר״ץ. — דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג — Published daily except Saturday and Sunday. — Vol. 20, No. 104. Winnipeg, Monday May 26, 1930.

לאָרד סימפסאָן פאנגט אָן לאנד פארהער

פוילישע פויערים אטאקירן אידישע ערדאַרבעטער ארום ראָוונע

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

וואַרשע, מאי 26 (איטא). — אפילו ווי ערדארבעטער, ווערן אידן פארערבנט פון די שכנות׳דיקע פויערים ווי קאַנקורענטן. כדי פטור צו ווערן פון דער "אידישער קאַנקורענץ", האָבן פוילישע פויערים אטאקירט די אידישע קאָאָפּעראַטיוס וואָס האָבן געארבעט אויף די פעלדער ארום ראָוונע, וואַלין. די פאָלגענדיקע זיינען דער־ביי פארוואונדעט געווארן: ווינער, לוריע, אַגראַדניק, ווינער, מאַנטיקאָוסקי, סטאָלער און אנדערע.

די אלע זיינען ערנסט צע׳טמית׳ט געווארן און זיינען אָפּגעפירט געווארן אין שפיטאל. אן אונטערזוכונג ווערט איצט געמאַכט.

באשלוס וועגן אימיגראציע סערטיפיקאטן וועט אפשר באלד געענדערט ווערן

קאָלאָניאל אָפיס פאָדערט אויף לאָרד סימפסאָן צו באריכטן וועגן דעם אין עטלאכע טעג צייט

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

לאָנדאָן, מאי 25 (איטא). — אויפ׳ן באפעל פון פרעמיער מאקדאָנאלד, האָט דער קאָלאָניאלער אָפיס אויפגעפאָדערט לארד סימפסאָן אונטערצוזוכן גלייך די מעגלאכקייט פון ארויסגעבן א טייל פון די צוריקגעהאלטענע אימיגראציע סערטיפיקאטן. אין משך פון די קומענדיקע עטלאכע טעג דארף ער צושטעלן א באריכט אין־בער דער דאָזיקער באזונדערער פראגע.

א דאנק דער דאָזיקער גינסטיקער ענדערונג, האָט די ענגלישע ציוניסטישע פעדעראציע באשלאָסן צוריקצוהאלטן זיך פון דער דעמאנסטראציע וואָס איז געווען געפאנט פאר קומענדיקן דאָנערשטאָג.

מערדשאר נאטאן און לארד מעלטשעט האָבן אונפארמירט די ציוניסטישע עקזעקוטיווע וועגן דער דאָזיקער פאסירונג. די עקזעקוטיווע האָט אבער ניט געקראָגן קיין אָפיציעלע מעלדונג פון דער רעגירונג וועגן דעם ענין.

בערלין, מאי 26 (איטא). — די דייטשע ציוניסטישע פעדעראציע האָט איבערגעגעבן דורך דעם בריטישן אמבאסאדאר אין בערלין א רעזאָלוציע צו דער בריטישער רעגירונג, אין וועלכער עס ווערט פראָטעסטירט קעגן דעם אָפּשטעל פון דער אימיגראציע קיין ארץ־ישראל, וואָס איז א ווייטערדיקער צום מאנדאט אָפּמאך אין עס שטערט אויף דעם ערנסטסטן אופן דעם אויפבוי פונ׳ם לאנד.

—(::)—

אנטי־אידישע תפלה ניט צוריקגעצויגן

בערלין, מאי 26 (איטא). — די אנטי־אידישע תפלה איינגעפירט פונ׳ם־קולטוס מיניסטער אין די שולן פון טורינגיע פאר־בליבן, לויט א באשלוס פון דער טורינגי־שער רעגירונג, ניט געקוקט אויף דער אויסגעדריקטער קעגנערשאפט מצד דער רייך־רעגירונג.

די רייך־רעגירונג וועט איצט מוזן אָנ־קומען מיט דער פראגע צום געריכט, וועל־כער וועט דאנדן באשליסן, אויב אזא תפלה קאן דערלויבט ווערן לויט דער קאָנ־סטיטוציע.

—(::)—

ארום 200 פילגרימען אומגעקומען אין געזונט־קענער שיף

פאריז, מאי 26 (איטא). — לויט באַ־ריכטן פון דזשעדא, זיינען דאָרטן אומגע־קומען 200 נפשות לעצטן מיטוואָך, בעת די שיף "אזיא", אָנגעפילט מיט מאכמע־דאַנישע פילגרימען וואָס זיינען געפאָרן קיין מעקא, איז פארברענט געווארן אין האפן פון יעדא. די גרויסע צאָל קרבנות איז געווען א פול יוצא פון דעם, וואָס די פילגרימען האָבן געקויפלעט איינער דעם צווייטן, איידער אומצוקומען אינ׳ם דראָ־ענדיקן גיף.

ארום 1.300 פון די פילגרימען, ווערט אָפּגעשאצט, זיינען גערעטעט געווארן.

—(::)—

אנטיסעמיטישע סטודענטן באַ־פאלן אידישע דעמאָנסטראנטן אין ווילנע

ווילנע, מאי 25 (איטא). — אנטיסעמי־טישע סטודענטן זיינען דאָ אנגעפאלן אויף אידישע דעמאָנסטראנטן וועלכע האָבן מארשירט צו דעם הויז פון דעם ענגלישן קאָנסול, כדי צו פראָטעסטירן קעגן דער אָפּשטעלונג פון דער אידישער אימיגראַ־ציע אין פאלעסטינע.

די אידישע דעמאָנסטראציע איז פאָר־געקומען נאָכדעם ווי עס איז אָפּגעהאלטן געווארן א גרויסער פראָטעסט מיטינג. די פאָליציי האָט פארטריבן די פארזאמלטע אירן און האָט ניט דערלאָזט צו קיין דע־מאָנסטראציע פאר דעם הויז פון ענגלישן קאָנסול.

—(::)—

דר. יוסף רעגענסבורג. ציוניס־טישער פירער, געשטאָרבן

ווילנע, מאי 25 (איטא). — דר. יוסף רעגענסבורג, דער הינער ציוניסטישער פי־רער איז געשטאָרבן אין בערלין, וואו ער האָט זיך געפונען אויף א באוזוך.

"אידן און סטודענטן שולדיק אין טארגעפרי־מאס צוזאמענשטויס"

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

בוקארעסט, מאי 26 (איטא). — "די אידן און די קוויסטישע סטודענטן זיינען גלייך שולדיק אין די אינצידענטן אין טאר־נופרומאס". — לויטעט א באריכט פונ׳ם אינספעקטאר, איבערגעגעבן צום אינער׳ן מיניסטער.

דער באריכט פונ׳ם אינספעקטאר גע־פינט אויף די פאָליציי שולדיק אין מיס־באהאנדלען די אידישע ערקסטרטע.

דער פרעזידענט פון פארלאמענט האָט אויפגעפאָדערט קוזאָ צוריקצוציען זיין באהויפטונג, אז די בילדונג פון די אידי־שע דערציאונג איז פון א קרימינעלן כאַ־ראקטער.

—(::)—

פיר ווינניפעגער סטאָרס באַ׳גנב׳עט געוואָרן

פיר ווינניפעגער סטאָרס זיינען באַ־גנב׳עט געווארן אין די לעצטע פאָר טעג. די גנבים, — יונגע אינגלאך, ווי עס זעט אויס, — האָבן זיך באגרעניצט מיט גנב׳־ענען סיגארעטן און נאשערייען.

דעם גרעסטן שאדן, ארום $175, האָט געליטן די איליים קאָנפעקשאָנערי, 492 נאָטר־דיים עווע. די אנדערע באַ׳גנב׳עטע סטאָרס זיינען: בעריהילס דראג סטאָר, 908 סאָרדזשענט עווע.; דאָנאלד גראָסערי סטאָר, בראָדוויי און דאָנאלד, און לואיס דזשיינגערס סטאָר, 737 לאָנאן עווע.

קיינער איז דערווייל ניט אראעסטירט געווארן.

—(::)—

עסטרייכישע ציוניסטן קויבלען צו ריכטער בראנדייס ער זאָל העלפן פארמיידן ציון קאטאסטראָפע

ווין, מאי 26 (איטא). — די פארשיי־דענע עסטרייכישע ציוניסטישע גרופּעס האָבן געקויבלט אן אפיל צו סופרים־קאָרט ריכטער לואיס בראנדייס ער זאָל העלפן פארמיידן א ציון־קאטאסטראָפע, אין צו־זאמענהאנג מיט דעם אימיגראציע פאר־באָט, איז דאָ באקאנט געווארן.

דאָס גאנצע עסטרייכישע אידנטום איז פארבינדן מיט אויפגערעגט אלס דעוולי־טאט פון דעם וואָס די פאָלעסטינער רעגי־רונג האָט צוריקגעצויגן די חלוצים סער־טיפיקאטן.

אלע ציוניסטישע גרופּעס האָבן זיך פאראייניקט און האָבן ארגאניזירט א גרויס סע פראָטעסט פאראזאמלונג קעגן דעם אי־מיגראציע פארבאָט. אין דער זעלבער צייט זיינען אלע גרופּעס אויך אייניק אין דער פארערונג פאר א באלדיקן ציוניסטישן קאָנגרעס.

די לינקע ציוניסטישע גרופּעס האָבן באשלאָסן צו אפעלירן צו דער ענגלישער בריטאנטרטיי אין צוס סאָציאליסטישן אינטערנאציאָנאל קעגן דעם אָפּשטעל פון אימיגראציע.

—(::)—

א נייע מחנה היישעריקן פאר־פלייצט פאלעסטינע

ירושלים, מאי 25 (איטא). — א נייע מחנה היישעריקן האָט איצט פארפלייצט פאלעסטינע, וועלכע שטעלט מיט זיך פאר א געפאר פאר די פעלדער. עס זיינען אָנ־געגומען געווארן די נויטיקע הייפס מיטלען כדי צו פארהיטן אז די היישעריקן זאָלן זיך ניט פארשפרייטן.

א פאָליס אוטאָמאָביל וואָס איז אייג־געריכטעט מיט א דראָטלאָזן טעלעגראפי־שען אפאראט פארט ארום איבער׳ן שטה וואָס איז פארפלייצט פון די היישעריקן און באריכטעט וועגן דער באוועגונג פון דער פעסט. דאָס גיט א מעגלאכקייט בע־סער אנצופירן מיט דער אויסראטונג־טע־טיקייט פון די היישעריקן.

—(::)—

רומענישע ליבעראלן און נאציאָ־נאליסטן שלאָגן זיך אין גאסן פון בוקארעסט

בוקארעסט, מאי 25 (איטא). — רומע־נישע ליבעראלן און נאציאָנאליסטן האָבן זיך געשלאָגן אין די גאסן פון בוקארעסט. קיין איין זיינען ניט געווען פארמישט אין די געשלעגן פון די קעמפנדיקע רומע־נישע פאטריאָטן.

אראבישע פארטעטער דערקלערן, אז דורכשניטלאכע אראבי־שע פאמיליע מוז האָבן צוויי הונדערט דונאם באָדן אונטער איצטיקן סיסטעם

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ירושלים, מאי 26 (איטא). — א דורכ־שניטלאכע אראבישע פאמיליע פון פינף פערזאָן נויטיקט זיך אין צוויי הונדערט דונאם באָדן אונטער דעם איצטיקן סיס־טעם פון עקסטענסויוו לאנדווירטשאפט. — האָבן נעכטן דערקלערט די אראבישע פארשטייער צו לארד סימפסאָן, ווי עס ווערט באקאנט דער "איטא".

די אראבישע דעפוטאציע וואָס האָט באזוכט לארד סימפסאָן האָט איינגע־שלאָסן סעלים פארא, הויפּט לאנדס עקס־פערט פון די אראבער ביי דער שאו קאָ־מיסיע; אמין טאמיני, פון חיפה, מיטגליד פון דער ערשטער אראבישער דעלעגאציע קיין לאָנדאָן; איסא עלימא און אכטאר, פון דער אראבישער צייטונג "פאלאשטין".

די דעפוטאציע האָט געזוכט צו מאכן דעם איינדרוק אויף לארד סימפסאָן, אז עס איז דאָ א גרויסער דוחק אויף באָדן אין ארץ־ישראל, סיידן עס זאָלן איינגעפירט ווערן מער אינטענסויוו מעטאָדן. לארד סימפסאָן, שטודירנדיק די ציפערן וואָס זיי האָבן אים אָנגעגעבן, האָט דערווייל, אז לויט זייער חשבון קומט עס אויס, אז אפי־לו 200 דונאם קאָנען אריינגרייגען דעם פויער בלויז פערציק פונט א יאָר ריינע הכנסה, נאָכדעם ווי ער צאָלט אָפּ זיינע שטייערן, פאר ארבעט אן א. וו., — ניט ארויסרעכענענדיק אויסגאבן פאר בילדונג, מעדיציניישער באריונג און א. וו.

די אראבער, ווערט פארשטאנען, ווערן צושטעלן א מעמאָראנדום צו לארד סימפ־סאָן קומענדיקע וואָך.

דריי אומגעקומען אין עקסידענט אין ארום ווינניפעג שבת און זונטאָג

צוויי ווינניפעגער געטויט אין פארקער עקסידענטן און קינד דערטרונקען אין טייך

דער יום־טוב׳דיקער "וואָך־ענד" האָט געקאָסט ווינניפעג דריי קרבנות, אויסער דעקס פארוואונדעטע, וואָס געפינען זיך אין שפיטאל.

די טויטע זיינען: אלפרעד מעקנאטאן, 23 יאָר, פון 23 אלאוויי עווע.; עריק פּ. דיבלי, 30, וויקטאָר סט., און ראלף פרייס־שארד, 4 יאָר, פון 559 בראָדוויי.

אלפרעד מעקנאטאן און עריק פּ. דיבלי זיינען געטויט געווארן שבת אינדערפרי, ווען דער אוטאָמאָביל אין וועלכן זיי זיי־נען געפאָרן האָט זיך איבערגעקערט ארום אנדערהאלבן מייל פון דאָנלאָם, צווישן ווינניפעג און ברענדאָן. די פאָליציי גלויבט, אז די אורזאַך פונ׳ם עקסידענט איז געווען אן אויסגעבלאָזענע שינע וואָס האָט אראָפּ־געצויגן דעם אויטאָמאָביל פונ׳ם פונט אין אויגן דרייווער, אז דורכשניטלאכע אראבי־שע פאמיליע מוז האָבן צוויי הונדערט דונאם באָדן אונטער איצטיקן סיסטעם

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ירושלים, מאי 26 (איטא). — א דורכ־שניטלאכע אראבישע פאמיליע פון פינף פערזאָן נויטיקט זיך אין צוויי הונדערט דונאם באָדן אונטער דעם איצטיקן סיס־טעם פון עקסטענסויוו לאנדווירטשאפט. — האָבן נעכטן דערקלערט די אראבישע פארשטייער צו לארד סימפסאָן, ווי עס ווערט באקאנט דער "איטא".

די אראבישע דעפוטאציע וואָס האָט באזוכט לארד סימפסאָן האָט איינגע־שלאָסן סעלים פארא, הויפּט לאנדס עקס־פערט פון די אראבער ביי דער שאו קאָ־מיסיע; אמין טאמיני, פון חיפה, מיטגליד פון דער ערשטער אראבישער דעלעגאציע קיין לאָנדאָן; איסא עלימא און אכטאר, פון דער אראבישער צייטונג "פאלאשטין".

די דעפוטאציע האָט געזוכט צו מאכן דעם איינדרוק אויף לארד סימפסאָן, אז עס איז דאָ א גרויסער דוחק אויף באָדן אין ארץ־ישראל, סיידן עס זאָלן איינגעפירט ווערן מער אינטענסויוו מעטאָדן. לארד סימפסאָן, שטודירנדיק די ציפערן וואָס זיי האָבן אים אָנגעגעבן, האָט דערווייל, אז לויט זייער חשבון קומט עס אויס, אז אפי־לו 200 דונאם קאָנען אריינגרייגען דעם פויער בלויז פערציק פונט א יאָר ריינע הכנסה, נאָכדעם ווי ער צאָלט אָפּ זיינע שטייערן, פאר ארבעט אן א. וו., — ניט ארויסרעכענענדיק אויסגאבן פאר בילדונג, מעדיציניישער באריונג און א. וו.

די אראבער, ווערט פארשטאנען, ווערן צושטעלן א מעמאָראנדום צו לארד סימפ־סאָן קומענדיקע וואָך.

163 סטודענטן האבן זיך באטייליגט אין אידישע קורסן אין באָסטאָן

באָסטאָן, מאי 25 (איטא). — הונדערט דריי־און־זעכציק סטודענטן האבן דעגלמע־סיק אנטייל גענומען אין דעם קורס פון אידישער ליטעראטור וואָס איז אָפּגעהאלטן געווארן אין באָסטאָנער "יונגווערסיטי עקסטענשאָן", וואָס איז דער ערשטער קורס פון אידיש וואָס איז ווען עס איז אָפּגעהאלטן געווארן אין אמעריקע.

א גרויסער טייל פון די סטודענטן האבן דערפאָלגרייך פארענדיקט די עקזאמענען פון אידיש, וואָס זיינען די טעג אָפּגע־האלטן געווארן, אונטער דער לייטונג פון דעם אינסטרוקטאָר, דר. א. א. ראבאק. דער גרעסטער טייל פון די סטודענטן אין באשטאנען פון גראדואירטע אדוואָקאטן און דאָקטוירים, און די מערהייט פון זיי זיינען געווען פרויען. דער קורס פון אי־דישער ליטעראטור האָט גדדויערט צען וואָכן, און צוויי סעסיעס זיינען אָפּגע־האלטן געווארן יעדע וואָך.

אין פארלויף פון דעם קורס האָבן גע־האלטן לעקציעס פאר די סטודענטן: דר. הענרי ראנא, אן אייניקל פון דעם באַ־רימטן אמעריקאנער פּאָעט, הענרי לאָנ־פעלא, וועלכער האָט געערדט וועגן "די אידישע דראמע", און אלים סטאָן בלעק־וועל, די באַרימטע קעמפערן פאר פרויען־רעכט און איבערזעצערן פון ביאָליקס ליד־דער, זי האָט גערעדט וועגן דער "אידישער פאָעזיע".

דער קורס פון דער אידישער ליטעראַ־טור איז געווען אזוי דערפאָלגרייך, אז ער איז געפאָלגט געווארן אויך אויף דעם קו־מענדיקן שול־יאָר. אָבער צוליב דעם וואָס דער אינסטרוקטאָר, דר. ראבאק, פארט אוועק אויף א ליינגערער צייט קיין אייראָפּע, ווען דער אידישער קורס צייטווייליק איבערגעריסן ווערן.

דר. ראבאק פארט אלס דעלעגאט צו דעם "אינטערנאציאָנאלן קאָנגרעס פון די פילאָזאָפן", וואָס וועט אָפּגעהאלטן ווערן היינטיקן זומער אין אקספארד, ענגלאנד. דר. ראבאק, וועלכער איז פריער געווען פּראָפעסאָר פון פסיכאָלאָגיע אין האר־וארד אוניווערסיטעט, וועט אויף דעם קאָנגרעס האלטן א פארטראג איבער דער פראגע "צי האָט זיך די אידייען פילאָזאָפיע שוין פארענדיקט?" דר. ראבאק וועלכער פארט איצט דאָס ערשטע מאָל קיין אייר־אָפּע, וועט באזוכן א סך אייראָפּייאישע לענדער, וואו ער איז איינגעלאדן געווארן צו האלטן לעקציעס אין די דאָרטיקע אוני־ווערסיטעטן.

רבי זלאָטניק באגייסטערט פאר רבי זיל־בערשטיינס מעמואַרן געדרוקט אין ד. א. וו.

מאי 23, 1930.

געערטע רעדאקציע!

די מעמואַרן פון הרב זילבערשטיין וואָס איר דרוקט אין אייער צייטונג האבן אויף מיר געמאכט זייער א גרויסן רושם. מיר האבן דאָ צו טאָן מיט א מערקווירדיקן דאקומענט, וואָס וועט זיין פון אויסערגעוויינלאכן ווערט פאר דעם פארשער פון דעם אינערלאכן אידישן לעבן.

אָבער דער קורס פון דער אידישער ליטע־ראטור איז געווען אזוי דערפאָלגרייך, אז ער איז געפאָלגט געווארן אויך אויף דעם קו־מענדיקן שול־יאָר. אָבער צוליב דעם וואָס דער אינסטרוקטאָר, דר. ראבאק, פארט אוועק אויף א ליינגערער צייט קיין אייר־אָפּע, ווען דער אידישער קורס צייטווייליק איבערגעריסן ווערן.

דר. ראבאק פארט אלס דעלעגאט צו דעם "אינטערנאציאָנאלן קאָנגרעס פון די פילאָזאָפן", וואָס וועט אָפּגעהאלטן ווערן היינטיקן זומער אין אקספארד, ענגלאנד. דר. ראבאק, וועלכער איז פריער געווען פּראָפעסאָר פון פסיכאָלאָגיע אין האר־וארד אוניווערסיטעט, וועט אויף דעם קאָנגרעס האלטן א פארטראג איבער דער פראגע "צי האָט זיך די אידייען פילאָזאָפיע שוין פארענדיקט?" דר. ראבאק וועלכער פארט איצט דאָס ערשטע מאָל קיין אייר־אָפּע, וועט באזוכן א סך אייראָפּייאישע לענדער, וואו ער איז איינגעלאדן געווארן צו האלטן לעקציעס אין די דאָרטיקע אוני־ווערסיטעטן.

מיט אכטונג, י. ל. זלאָטניק

מאָרים סעמועל וועט היינט אָוונט אדרעסירן באנקעט אין ציון זאָל

מאָרים סעמועל

מאָרים סעמועל, באַרימטער ענגליש־אידישער שריפטשטעלער און גלעענענדער אָראטאָר, וועט היינט אדרעסירן דעם באנקעט לכבוד דער עפענונג פונ׳ם פאר־איינקטן פאָעלסטינער קאָמפּיין דאָ אין שטאט. דאָס וועט זיין זיין לעצטע עפענט־לאכע רעדע דאָ אין לאנד: פון דאנען פארט ער אָפּ קיין ארץ־ישראל.

מאָרים סעמועל איז געווען באקאנט מיט די לעצטע אנטוויקלונגען אין ארץ־ישראל. ער איז דאָרטן געווען נאָך די אומרוען לעצטן אוגוסט, און ער האָט אָנגעשריבן א בוך, וואו ער האָט קונסטלעריש באַ־שריבן די פאסירונגען אין די אורזאכן וואָס האבן געפירט צו זיי.

דער באנקעט ווערט דורכגעפירט היינט, 6.30 אוונט, אין ציון זאָל, "דאָס אידישע וואָרט" געבויידע.

גלייכצייטיק פאנגט זיך אָן דער קאָנ־פיין איבער דער גאנצער שטאָט, מיט דער מיטארבעטערשאפט פון אלע ציוניסטישע אָרגאַניזאציעס פון שטאָט.

נייע כותל־מערבי רעגולאציע דורכ־געפירט אָן פריעריקן נאטים

ירושלים, מאי 26 (איטא). — די רע־גירונג האָט ארויסגעגעבן נייע רעגולאציי־עס וועגן דעם כותל־מערבי געבטן, וואָס האָבן געפירט צו דעם, אז דער טראדיציאָ־נעלער האנטפאָס זאָל אריבערגעטראָגן ווערן פון דעם געוויינלאכן ארט אויף א צען יארד ווייטער.

דער שטיק ביים כותל־מערבי האָט פּראָ־טעסטירט ווען די פאָליציי איז געקומען דורכצופירן די פאראָרדענונג, און ער איז ארעסטירט געווארן און איז פארוועגט געווארן הינטער די גראָטעס. ער איז אָבער אין א פאָר שעה ארום באפרייט גע־ווארן.

ווי אין די פריערדיקע באפעלן בנוגע דעם כותל־מערבי, איז דער איצטיקער אויף דורכגעפירט געווארן אן נאָטיס און אינמיטן דאוונען.

פרעזידענט מאזאריק קריגט דיפלאָם פון קרן־קימת

פּראג, טשעכאָסלאָוואקיע, מאי 26 (אי־טא). — א ציוניסטישע דעלעגאציע, אָנ־געפירט פון דעפוטאט זינגער, אין אויפ־גענומען געווארן פון פרעזידענט מאזאריק, וועלכער האָט געקראָגן א קרן־קימת ריפּ־לאָם פאר דעם "מאזאריק וואלד" גע־פלאנצט אין ארץ־ישראל.

פאָליציי שיסט ווידער אויף אינדישן המון אין זאלץ איבערפאל

לאָנדאָן, מאי 26. — לויט ידיעות פון באָמבעי, האָט די פאָליציי געשאָסן אויף א המון פון טויזנט נאציאָנאליסטישע וואָ־לונטירן, וועלכע האָבן געמאכט א פארזוך איבערצופאלן די זאלץ מגנען אין וואדאלא לעצטן אוונט.

ארום 60 פערזאָן פונ׳ם המון זיינען פארוואונדעט געווארן פון די פאָליציאָי־שע שטעקנס. שפּעטער אין אוונט זיינען פאָליציי אָפּטיילונגען איזאָלירט געווארן און ארומגערינגלט געווארן פון א המון. די פאָליציסטן האָבן דאן געשאָסן איינמאָל אין לופטן, און דערנאָך האָבן זיי זעקס מאָל אויסגעשאָסן אינ׳ם המון. די רעזולי־טאטן פון דער שיסעריי זיינען דערווייל ניט באקאנט.

פּרעזידענט אוטיריק דערקלערט אז אמעריקע וועט אָפּשטעלן אימיגראציע

אין מערב קאנארע אין 1930 אין דערשיינט יעדן טאָג

פּרעזידענט מאָאוריק האָט אויסגע־פרעגט דעפוטאט עינזער וועגן דער איצ־טיקער ציוניסטישער לאגע, און באזונדערס וועגן דעם אָפּשטעל פון דער אימיגראציע.

—(::)—

פאָליציי שיסט ווידער אויף אינדישן המון אין זאלץ איבערפאל

לאָנדאָן, מאי 26. — לויט ידיעות פון באָמבעי, האָט די פאָליציי געשאָסן אויף א המון פון טויזנט נאציאָנאליסטישע וואָ־לונטירן, וועלכע האָבן געמאכט א פארזוך איבערצופאלן די זאלץ מגנען אין וואדאלא לעצטן אוונט.

ארום 60 פערזאָן פונ׳ם המון זיינען פארוואונדעט געווארן פון די פאָליציאָי־שע שטעקנס. שפּעטער אין אוונט זיינען פאָליציי אָפּטיילונגען איזאָלירט געווארן און ארומגערינגלט געווארן פון א המון. די פאָליציסטן האָבן דאן געשאָסן איינמאָל אין לופטן, און דערנאָך האָבן זיי זעקס מאָל אויסגעשאָסן אינ׳ם המון. די רעזולי־טאטן פון דער שיסעריי זיינען דערווייל ניט באקאנט.

קאלגארי וועט פייערן שלום־עליכם יאָרצייט דעם מיטוואָך

קאלגארי, אלטא., מאי 25 (ספעצ. טע־לעגראמע צו ד. א. וו.). — קאלגארי וועט איינגיכן באריכערט ווערן מיט נאָך א וויכ־טיקער קולטורעלער אינסטיטוציע, — מיט א גרויסער אידישער ביבליאָטעק ביי דעם פרץ אינסטיטוט.

דעם מיטוואָך, מאי 28טן, ווערט דאָ געפייערט אויף א גראנדיעזן אופן דער יאָרצייט נאָך שלום־עליכם׳ען. דאָס וועט זיין אפשר די גרעסטע און פייערלאכסטע אונטערנעמונג אין דער געשיכטע פונ׳ם אידישן קאלגארי, לויט די כחות וואָס וועלן זיך אין איר באטייליקן. די נאָענע חכנסה פון דער אונטערנעמונג וועט גיין פאר׳ן גרונדשטיין פאר דער ביבליאָטעק.

אינ׳ם ריינכ פּראָגראם וועלן זיך באַ־טייליקן: פרץ הירשביין, אסתר שומיאָ־טשער און נאָרבאָוויצקיס סימפאָניע אָר־קעסטער, — איינע פון די פיינסטע מוזי־קאלישע אָרגאַניזאציעס אין מערב קאנאָ־דע, — אויסער א צאָל איינענע כחות.

עס ווערט דערוואַרטעט, אז קיין איד פון קאלגארי און אומגעגנד וועט ניט פאר־פעלן די דאָזיקע זעלטענע אונטערנעמונג.

ווינניפעג פאָרטעטער דערקלערן, אז דורכשניטלאכע אראבי־שע פאמיליע מוז האָבן צוויי הונדערט דונאם באָדן אונטער איצטיקן סיסטעם

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ירושלים, מאי 26 (איטא). — א דורכ־שניטלאכע אראבישע פאמיליע פון פינף פערזאָן נויטיקט זיך אין צוויי הונדערט דונאם באָדן אונטער דעם איצטיקן סיס־טעם פון עקסטענסויוו לאנדווירטשאפט. — האָבן נעכטן דערקלערט די אראבישע פארשטייער צו לארד סימפסאָן, ווי עס ווערט באקאנט דער "איטא".

די אראבישע דעפוטאציע וואָס האָט באזוכט לארד סימפסאָן האָט איינגע־שלאָסן סעלים פארא, הויפּט לאנדס עקס־פערט פון די אראבער ביי דער שאו קאָ־מיסיע; אמין טאמיני, פון חיפה, מיטגליד פון דער ערשטער אראבישער דעלעגאציע קיין לאָנדאָן; איסא עלימא און אכטאר, פון דער אראבישער צייטונג "פאלאשטין".

163 סטודענטן האבן זיך באטייליגט אין אידישע קורסן אין באָסטאָן

באָסטאָן, מאי 25 (איטא). — הונדערט דריי־און־זעכציק סטודענטן האבן דעגלמע־סיק אנטייל גענומען אין דעם קורס פון אידישער ליטעראטור וואָס איז אָפּגעהאלטן געווארן אין באָסטאָנער "יונגווערסיטי עקסטענשאָן", וואָס איז דער ערשטער קורס פון אידיש וואָס איז ווען עס איז אָפּגעהאלטן געווארן אין אמעריקע.

א גרויסער טייל פון די סטודענטן האבן דערפאָלגרייך פארענדיקט די עקזאמענען פון אידיש, וואָס זיינען די טעג אָפּגע־האלטן געווארן, אונטער דער לייטונג פון דעם אינסטרוקטאָר, דר. א. א. ראבאק. דער גרעסטער טייל פון די סטודענטן אין באשטאנען פון גראדואירטע אדוואָקאטן און דאָקטוירים, און די מערהייט פון זיי זיינען געווען פרויען. דער קורס פון אי־דישער ליטעראטור האָט גדדויערט צען וואָכן, און צוויי סעסיעס זיינען אָפּגע־האלטן געווארן יעדע וואָך.

אין פארלויף פון דעם קורס האָבן גע־האלטן לעקציעס פאר די סטודענטן: דר. הענרי ראנא, אן אייניקל פון דעם באַ־רימטן אמעריקאנער פּאָעט, הענרי לאָנ־פעלא, וועלכער האָט געערדט וועגן "די אידישע דראמע", און אלים סטאָן בלעק־וועל, די באַרימטע קעמפערן פאר פרויען־רעכט און איבערזעצערן פון ביאָליקס ליד־דער, זי האָט גערעדט וועגן דער "אידישער פאָעזיע".

דער קורס פון דער אידישער ליטעראַ־טור איז געווען אזוי דערפאָלגרייך, אז ער איז געפאָלגט געווארן אויך אויף דעם קו־מענדיקן שול־יאָר. אָבער צוליב דעם וואָס דער אינסטרוקטאָר, דר. ראבאק, פארט אוועק אויף א ליינגערער צייט קיין אייר־אָפּע, ווען דער אידישער קורס צייטווייליק איבערגעריסן ווערן.

דר. ראבאק פארט אלס דעלעגאט צו דעם "אינטערנאציאָנאלן קאָנגרעס פון די פילאָזאָפן", וואָס וועט אָפּגעהאלטן ווערן היינטיקן זומער אין אקספארד, ענגלאנד. דר. ראבאק, וועלכער איז פריער געווען פּראָפעסאָר פון פסיכאָלאָגיע אין האר־וארד אוניווערסיטעט, וועט אויף דעם קאָנגרעס האלטן א פארטראג איבער דער פראגע "צי האָט זיך די אידייען פילאָזאָפיע שוין פארענדיקט?" דר. ראבאק וועלכער פארט איצט דאָס ערשטע מאָל קיין אייר־אָפּע, וועט באזוכן א סך אייראָפּייאישע לענדער, וואו ער איז איינגעלאדן געווארן צו האלטן לעקציעס אין די דאָרטיקע אוני־ווערסיטעטן.

ווינניפעגער געטויט אין פארקער עקסידענטן און קינד דערטרונקען אין טייך

נעצוינגן דעם אוטאָמאָביל פונ׳ם וועג.

ראלף פריטשארד האָט זיך נעכטן ביי־טאָג נעשפּילט מיט זיינעם אן עלטערן ברו־דער ביים טייך ביים עק פון קאלאָנ. סט. איז אריינגעפאלן אין דער טרונקען. קיין דערוואקסענע זיינען דערביי ניט געווען. דאָס קערפּערל האָט מען נאָך העצטע נאכט ניט געפונען.

דריי יונגע בחורים זיינען פארוואונדעט געווארן אין אן אוטאָמאָביל עקסקורענט ארום נאָרבערט בריק נעכטן פרי. נאָך דריי מענשן זיינען פארוואונדעט געווארן אין פארשידענע אוטאָמאָביל עקסידענטן שבת און זונטאָג, די אלע געפינען זיך אין שפיטאל, איינעקע מיט גאנץ ערנסטע וואונדן, אָבער אויסער געפאר.

ווינניפעג שבת און זונטאָג

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ווינניפעג, מאי 26 (איטא). — ווינניפעג האָט געהאט א שבת און זונטאָג פון ווינטער־דיקע וועטער. מיט א גרויסן ווינט, אין אלע טייל פון שטאָט, ווען עס איז דאָ א גרויסער דוחק אויף באָדן אין ארץ־ישראל, סיידן עס זאָלן איינגעפירט ווערן מער אינטענסויוו מעטאָדן. לארד סימפסאָן, שטודירנדיק די ציפערן וואָס זיי האָבן אים אָנגעגעבן, האָט דערווייל, אז לויט זייער חשבון קומט עס אויס, אז אפי־לו 200 דונאם קאָנען אריינגרייגען דעם פויער בלויז פערציק פונט א יאָר ריינע הכנסה, נאָכדעם ווי ער צאָלט אָפּ זיינע שטייערן, פאר ארבעט אן א. וו., — ניט ארויסרעכענענדיק אויסגאבן פאר בילדונג, מעדיציניישער באריונג און א. וו.

די אראבער, ווערט פארשטאנען, ווערן צושטעלן א מעמאָראנדום צו לארד סימפ־סאָן קומענדיקע וואָך.

רבי זלאָטניק באגייסטערט פאר רבי זיל־בערשטיינס מעמואַרן געדרוקט אין ד. א. וו.

מאי 23, 1930.

געערטע רעדאקציע!

די מעמואַרן פון הרב זילבערשטיין וואָס איר דרוקט אין אייער צייטונג האבן אויף מיר געמאכט זייער א גרויסן רושם. מיר האבן דאָ צו טאָן מיט א מערקווירדיקן דאקומענט, וואָס וועט זיין פון אויסערגעוויינלאכן ווערט פאר דעם פארשער פון דעם אינערלאכן אידישן לעבן.

אָבער דער קורס פון דער אידישער ליטע־ראטור איז געווען אזוי דערפאָלגרייך, אז ער איז געפאָלגט געווארן אויך אויף דעם קו־מענדיקן שול־יאָר. אָבער צוליב דעם וואָס דער אינסטרוקטאָר, דר. ראבאק, פארט אוועק אויף א ליינגערער צייט קיין אייר־אָפּע, ווען דער אידישער קורס צייטווייליק איבערגעריסן ווערן.

דר. ראבאק פארט אלס דעלעגאט צו דעם "אינטערנאציאָנאלן קאָנגרעס פון די פילאָזאָפן", וואָס וועט אָפּגעהאלטן ווערן היינטיקן זומער אין אקספארד, ענגלאנד. דר. ראבאק, וועלכער איז פריער געווען פּראָפעסאָר פון פסיכאָלאָגיע אין האר־וארד אוניווערסיטעט, וועט אויף דעם קאָנגרעס האלטן א פארטראג איבער דער פראגע "צי האָט זיך די אידייען פילאָזאָפיע שוין פארענדיקט?" דר. ראבאק וועלכער פארט איצט דאָס ערשטע מאָל קיין אייר־אָפּע, וועט באזוכן א סך אייראָפּייאישע לענדער, וואו ער איז איינגעלאדן געווארן צו האלטן לעקציעס אין די דאָרטיקע אוני־ווערסיטעטן.

מיט אכטונג, י. ל. זלאָטניק

ווינניפעג פאָרטעטער דער

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish ... of Western C...
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk ...
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTA...
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

דער עיקר אינ'ם ציוניזם אין איצטיקן מאָמענט

פון מ. מ. אוסישקין

(אויס א פארטראג געהאלטן אויף א צוזאמענקונפט פון זשורנאליסטן און שריפטשטעלער אין ירושלים).

די פאזיטיווע זייט פון לאנדאנער קליינעם קאנגרעס

קודם כל — א פאר ווערטער איבער די רעזולטאטן פון די זיצונגען פון ציוניסטישן אקציאנס־קאמיטעט און די דזשואיש איידזשענסי אין לאנדאן.

מיין זאגט, אז פון לאנדאן בין איך געקומען אלס גרויסער אפטימיסט. דאס איז ניט ריכטיק. איך בין פון לאנדאן ניט געקומען קיין גרויסער אפטימיסט, פונקט ווי איך בין אהין ניט געפאהרן קיין גרויסער פעסימיסט.

איך האב דארט ניט בייגעלעבט אזעלכעס, צוליב וואס איך זאל פון דארט צוריקקומען מיט אביסעל מעהר מוטיגקייט.

לאנדאן האט געהאט פאזיטיווע זייטן, ווען פארדרינג אונטערגעשטראכן צו וועדען צוליב זייער וויכטיקייט, ווייל זיי האבען אנגעמערקט די ליניע פאר אונזער צוקונפטיקער ארבעט.

דאס ערשטע גוטע וואס האט מיך געפרייט איז: אז די אלע אין לאנדאן צוזאמענגעקומענע, ניט ציוניסטן זיינען, האבן זיך — קאן מען זאגן — דערקאנט איינער מיט'ן צווייטן ווי ברידער.

אלץ וואס איז דארט געדרעדט געווארן, סיי אין אקציאנס־קאמיטעט און סיי אויך אין דער דזשואיש־איידזשענסי, איז געווען מיט ערנסט, אינערלאכן געפיל און אנטשלאסנהייט, און מ'איז געווען דער פיהלער גלייכן אז מען האט געפונען דעם נויטיגן וועג.

דאס צווייטע גוטע אין לאנדאן איז געווען די באציאונג צו „ברית שלום".

אויף ביידע זיצונגען פונ'ם אקציאנס קאמיטעט אי אויך פון דער דזשואיש איידזשענסי זיינען געהערט געווארן פיל און זייער שארפע ווערטער קעגן דער אידעאלאגיע פון „ברית שלום" און ניט אינ'ם אקציאנס קאמיטעט און אויך ניט אין דער דזשואיש איידזשענסי האט זיך ניט געפונען קיינער וואס זאל געווען וואגן צו פארטיידיקן די זעלבע אידעאלאגיע. און דאס איז, לויט מיין מיינונג, דערפרייענד און דערמוטיגנד.

דאס דריטע גוטעס איז דער פאקט וואס אין לאנדאן האט זיך ארויסגעצייגט, אז וועלכע מיינונגס פארשיידענהייטן ס'זאלן ניט זיין צווישן דעם אקציאנס־קאמיטעט און דער דזשואיש־איידזשענסי, וועט דאך דער אפארט אין אלגעמיין ארבעען אויס פאלשטענדיקע הארמאניע צווישן די דאזיקע צוויי אינסטיטוציעס.

און — דאס לעצטע און בעסטע: דיי כ א ד ן־ פ ר א ג ע, וועלכע באשעפטיקט מיך אמעערסטן אין די לעצטע יאר, צוליב מיין אפיציעלער אויפגאבע אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

די דאזיקע פראגע, וועלכע איז ביי לעצטענס געווען ביי אונז ווי א שטיפקינד, איז דוקא איצט געשטאנען אין צענטער פון אלע פארהandלונגען, אויף די זיצונגען פונ'ם אקציאנס־קאמיטעט און אויף די זיצונגען פון דער דזשואיש איידזשענסי.

דער אינטערעס און דער באוואוסטזיין, אז די ארץ־ישראל פראגע איז קודם כל באדן, באדן און טאקע ווידער באדן, האט אריינגעדרונגען טיף אין די הערצער פון אלע אנטיילנעמער אין די דערמאנטע זיצונגען, אין לאנדאן. און דאס באטראכט איך אלס איינע פון די גאר וויכטיקסטע זאכן.

אט דאס איז דאס פאזיטיווע, וואס איך האב געבראכט פון לאנדאן.

די אבסאָלוטע גערעכטיקייט איז אויף אונזער זייט

קום איך צו דער הויפט פראגע, די באדען־פראגע וועל איך אייך דערקלערן אין קורצן מיין שטאנדפונקט, וועלכן איך האב פארגעליינט אין לאנדאן, אויף די זיצונגען פון דעם אקציאנס־קאמיטעט און דער דזשואיש איידזשענסי, און איך וויל זייער, אז ער זאל ווערן דער שטאנדפונקט פון דער גאנצער אידישער וועלט, און ניט בלויז מיינער.

מיין פארטראג איבער דער באדן פראגע, האב איך אויף דער זיצונג פון דער דזשואיש איידזשענסי, אונטער ה' ווארבורג'ס פארזיצערשאפט, אנגעהויבן מיט די פאלגענדע ווערטער:

פאראלא רוסישער שפריכווארט "נראם ניע גראניעט — מוזשיק ניע פערעקרעס־טיטסיא" (כל זמן ס'קראכט ניט דער דור נער — וועט זיך דער פויער ניט צלמ'ן). אט דאס שפריכווארט פאסט זיך ניט בלויז צום רוסישן מוזשיק, ואנדערן אויך צו די מנהיגים פונ'ם עם חכם ונבון.

יאהן לאנג האב איך אן א קליינע גרופע חברים געשריבן איבער דער באדן־פראבלעם, אנגעצייגט אי איר גרויסע וויכטיקייט און באוויזן אז פון איר לייזונג איז אפהענגיק אונזער גאנצע ארבעט און אלע אונזערע שטרעבונגען אין ארץ־ישראל, און אלע האבן געשווינן.

און ס'האבן געמוזט פארקומען צוויי פאגראמען: דער פיזישער פאגראם אין אב תרפ"ט, און דער גייסטיקער פאגראם פון דער פארלאמענטארישער אויספאר־שונגס קאמיסיע, אז אידן זאלן ענדלאך זיך א ריר טאן און זאלן זיך אנהויבן, ניט צלמ'ען, נאר איינטראכטן זיך גוט אין אט דער אזוי לעבנס־פראבלעם.

די באדן פראגע איז אויב אין א סכנה, פיל־לייכט נאך א גרעסערע ווי איר שטעלט זיך פאר. און ניט בלויז צוליב דעם דער־מאנטן שטאנדפונקט פון דער אויספאר־שונגס קאמיסיע אין דער באציאונג פון דער רעגירונג און אלע אונזערע קעגנער און שונאים וועלכע געפינען זיך אומעטום און אין אלע פארטייען, אין ארץ־ישראל, אין עגלאנד און אין דער גאנצער וועלט, — ניט בלויז צוליב דעם איז די באדן פראגע איצט אין א סכנה, זאנדערן אויך צוליב די געפערלאכע שטאנדפונקטן פון א געוויסן טייל אינ'ם אידנטום.

איר אלע אן אויסנאם ווייסט זייער גוט אן טראג די אלע דעקלאראציעס אין לאנדאן שטערט אונז די היגע רעגירונג אלע

12 יאר אין אונזער ארבעט. אין דער געדער צייט האט מען אנגעהויבן צו קעמפן קעגן אונז מיט אועלכע מיטלען, וועלכע זיינען פאר אונז נאך געפערלאכער אלס אלע מינים פאגראמען.

קעגן אונזער אידעאל האט מען אנגעהויבן בען האנדלען מיט קאנטראידעאלן, און שוין אונזער צוקונפט, חלילה, נאר באגראבען ווערן.

מען טענה'ט: ארץ־ישראל איז באזעצט פון אן אנדער פאלק, אין איר אלזא ניטא קיין פלאץ פאר צוויי פעלקער, סיידן מען זאל דאס אלט־באזעסענע פאלק ארויס־שטויסן. און קעגן אונזער אידעאל צוריק צו קומען אינ'ם לאנד פון דארט צוריקקומען מיט אביסעל מעהר אבות און זיך אין איר איינפונדעווען שטעלט מען אויך אן אנדער אידעאל: באשיצן דעם אלט־געזעסענעם ארימען פעלאך מען זאל אים ניט ארויסשטויסן.

און פארשטענדלאך: דאס אידישע פאלק, וועמענס א געוויסער טייל איילט זיך אימער צו דינען דעם אידעאל, וועלכער שיינט אים צו זיין דער „מעגשיאכער", שטייט שוין אין מורא אין זארג מען זאל די אראבער חלילה ניט ארויסשטויסן.

קומען מיר איצט און באוויזן מיט סטאטיסטישע ציפערן, אז אין ארץ־ישראל איז פאראן געגנט פלאץ פאר די אראבער אי אויך פאר די אידן. וועלן קומען די אראבער און וועלן די זעלבע ציפערן אנדערש דערקלערן, אז ס'איז ניט א קיין פלאץ פאר ביידן.

אט די דאזיקע מעטאדע, פון קעמפן פאר אונזערע רעכטן אין ארץ־ישראל דורך פארענטפערן זיך, — די דאזיקע מעטאדע איז פאר אונז א קאטאסטראפאלע.

מיר דארפן אויף אלע פראגן ענטפערן איין תשובה: מיר האבן איין אידעאל וועלכער איז אן אן ערך פיל גרעסער צו באשיצן בלויז די־אינטערעסן פון הונדערטער טויזנטער אראבער.

געווען א צייט ווען פריוואטער באזיץ איז באטראכט געווארן אלס קודש קדשים און דער וואס האט דעם אידעאל אנגערופן איז באטראכט געווארן אלס גנב און גזלן. שטייט אבער ניט דיר ערד אויף איין ארט, און אלץ באוועגט זיך און פראגרעסירט, האט מען היינט אן אנדער באגריף אויך אין פריוואטן באזיץ, באזונדערס אין דעם באזיץ, וואס דער מעגש האט באקומען אלס גאט'ס מתנה — דער באדן.

איצט זאגט מען, אז יעדער מענש האט א רעכט צו לעבן אויף גאט'ס ערד, און אז איינער האט אן סך און דער צווייטער — גאר ניט. דאן פאדערט דיר גערעכטיקייט אין דער הבסטער אידעאל, אז אין דער עקזיסטירנדיקער אדרענונג זאל פארקומען אן ענדערונג, און מען מאכט די נויטיקע ענדערונג.

דאס זעלבע גילט אויך בנוגע דער ארץ ישראל פראגע.

פאראן אויף דער וועלט אן אראבישע אומה, וועלכע ציילט פון 40 ביז 50 מיי־ליאן נפשות, וואס וואוינען אין מאראקא, טונים, אלזשיר, טריפאלי, עגיפטן, סודאן, איראק, סיריע, טראנסיארדעניען, אראביען און ארץ־ישראל; און פאראן א אידישע אומה, וואס צילט בלויז 15 מיליאן נפשות, אבער זיי זיינען צעזייט און צעשפרייט איבער דער גאנצער וועלט און אלס אומה האבן זיי ניט אפילו קיין שפאן איינענע ערד אונטער די פיס.

ס'איז אלזא די אבסאלוטע גערעכטיקייט וועגן מיר קומען אפן פאר דער גאנצער וועלט און מיר זאגן צום אראבישן פאלק: דו, וואס האסט לאטיפונדי־באדן פאר אפשר 200 מיליאן מענשן אין דער וועלט, קאנסטו דען ניט זיך אזוי איינארדענען, אז אין דעם קליינעם לאנד ארץ־ישראל, וואס איז בלויז קוים איין פראצענט פון דעם גאנצן באדן וואס דו באזיצסט אין דער גאנצער וועלט, און אין וועלכן מיר פראקטישע ארבעט אין ארץ־ישראל איצט שטייען מיר אין דער פראגע ווידער „על פרשת דרכים" (אויפ'ן שיידוועג).

פון איין זייט פאדערט מען פון אונז, אז די גרעסטע אנשטריינגונגען אונזערע זאלן מיר ווידמען דער פאליטישער ארבעט. די דאזיקע לייט זיינען ניט קעגן דער פראקטישער ארבעט, אבער — ניט זי איז לוי טזייער מיינונג דער עיקר.

פון דער צווייטער זייט פאדערט מען פארבאריישן דעם דור אין אן אנדער פארם, און מען דערקלערט דאס אויב דאס וועט געשעען וועט מען קאנען ארבעטן, ניט — איז יעדע ארבעט אוממעגלאך.

און די דאזיקע ביידע שטאנדפונקטן זיינען פאר אונז פאטאלע.

איך פרעג ביי די דאזיקע צוויי צדדים: און אז מיר וועלן ניט זינן אין פאליטישן זין, אז מיר וועלן ניט פארבאריישן אונזער דור און אויך די אראבער אינ'ם לאנד מיט די גאר עכסטע אידעאלן, וואס זשע וועט דאן זיין? זעט איר דאך, אז אחד־העמ'ס "עבודה לדורות" איז פאר אונז א געפאר?

אונזער גאנצע ארבעט אין אזא וועג קאן סטייען אפשר איין דור. פיל־לייכט בלויז פאר א האלבן דור. ס'איז א פאקט, אז אט דאס קליינע לאנד (ארץ־ישראל) און אירע איינוואוינער אנטוויקלען זיך זייער שנעל, און ביי אזעכע באדינגונגען דענקט איר באמת אז נאך דורות וועט איר נאך האבן דא א דרימת הרגל.

עפנט אייערע אויגן און זעט די ווירק־לאכקייט ווי זי איז! די השגחה האט ארויפגעלייגט אויפ'ן אידישן פאלק א שווערע לאסט: פארריכטן אין א קור־צע צייט דאס וואס מען האט קאליע גע־מאכט אין משך פון 2.000 יאר. אונטער אט דער שווערער לאסט; אנטווידער מען גיט אויף אז מען זאגט: מיר האבן קיין צוקונפט, אדער מען מאביליזירט אלע קרעפטן און אנשטריינגונגען און מען גייט אויף דעם איינפאכן וועג פון פראקטישער ארבעט אינ'ם לאנד, און אין דער זעלבער צייט באשעפטיקט מען זיך אויך מיט פא־ליטיק און פארבאריישונג.

און אז מיר ריידן בכלל איבער דער פראקטישער ארבעט אלס דעם צענטער פון אונזער אונטערנעמונג, איז די באדן־פיהלפ פון דער רעגירונג, אבער — זיי שטעל־לען דעם דגש חזק אויף דער פריוואטער איניציאטיווע.

דער דריטער שטאנדפונקט זאגט, דער הויפט מקור פאר גאולת הארץ איז דער אידישער נאציאנאל פאנד.

זיי זיינען ניט קעגן דער פריוואטער איניציאטיווע, לחיפך, זיי זיינען מיט איר זייער צופרידן; זיי זיינען אויך ניט קעגן דעם, אז מען זאל פאדערן רעגירונגס־באדן, לחיפך, זיי ווילן אים זייער שטארק; אבער דעם דגש חזק שטעלן זיי אויף דער ארבעט פון דעם אידישן נאציאנאל פאנד.

איך בין מיט די פון דריטן שטאנד־פונקט.

איך וועל איצט צו רו לאזן אלע אידע־אלאגישע פראגן און פראבלעמען פונ'ם אי־דישן נאציאנאל פאנד, און וועל ריידן בלויז פון פראקטישן שטאנדפונקט.

אודאי וואלט עס זייער גוט געווען די רעגירונג זאל באמת וועלן מיר זאלן באקו־מען אירע לענדערייען אין זי זאל וועלן אונז לייכטער מאכן, דורך אירע געוועזן און פארערונגען, צו דערווערבן לענדעריי־ען; און אודאי דארפן מיר דאפיר קעמ־פען.

(שלוס — דינסטאג)

ערשט איצט, 15 יאר נאך דעם זינקן פון דער "לוזיטאניא" דערוויסט מען זיך דעם אמת

פון א. נייטהאנס

מיט פופצן יאר צוריק איז דאס געווען אין סאמע ברען פון דער וועלט מלחמה, ווען די וועלט איז אויפגעשטורעמט גע־ווארן פון א שרעקלאכער קאטאסטראפע — די מעכטיקע ענגלישע פאסאזשיר שיף, די לוזיטאניא, צו יענער צייט איינע פון די גרעסטע שווימענדע פלאצן, איז גע־זונקען געווארן און העכער צוועלף הונ־דערט לעבנס זיינען פארלוירן געגאנגען.

א דייטשע סאבמארין האט אין דער שיף איין־געיאגט א טארפעדא, ווען די שיף איז שוין געווען גאנץ נאענט צו דעם ברעג פון איילאנד און דאס זינקען פון דער רייזיקער שיף איז פארגעקומען אזוי שנעל, אזוי פלוצלונג, אז פון די העכער 2050 פאסאזשירן און מאנשאפט האט בלויז וויניקער ווי א העלפט באוויזן זיך צו רעטן; די מערהייט, 1216 אין צאל, האט געפונען א נאסן קבר אין דעם שטור־רעמדיקן ים.

צווישן די אומגעקומענע האבן זיך גע־פונען 114 אמעריקאנער בירגער — די שיף איז געזונקען געווארן אויף איר וועג פון אמעריקע קיין ענגלאנד — ווייל דאר־רום היסטאריקער האבן, אז מיט דעם זינ־קען פון דער לוזיטאניא האט דייטשלאנד פאקטיש אונטערגעשריבן איר איינגעגעב־טויט־אורטייל, אזוי צו זאגן. מען וויל דריינגען, אז פון דעם פאנגט זיך אן דייטש־לאנד'ס ירידה, זי האט פון דעם מאמענט אן אנגעפאנגען צו פארלירן אין פרעס־טיזש, אין סימפאטיע, האט קעגן זיך ארויסגערופן דעם צארן פון דער גאנצער צווילייזירטער וועלט, אפילו פון דעם טייל פון דער וועלט וואס האט נאך ביז דאן ניט איינגעטונקען זיינע רייגע הענט אין דעם בלוט וואס האט פארפלייצט אין פאר־טרונקען אייראפע.

אפילו אמעריקע, וואס האט זיך די נאנ־צע צייט געהאלטן נייטראל, די אמעריקע אונטער וואודראו ווילסאן, וואס איז געווען "צו שטאלץ צו קעמפן", אפילו אט די דאזיקע אמעריקע האט זיך פון דעם מאמענט אן געגומען דערנענטערן צו די פארבינ־דעטע און זיך דערווייטערן פון דייטש־לאנד. מען וויל האבן, אז אומדיערעקט האט דאס זינקען פון דער לוזיטאניא, אדער בעסער געזאגט, די 114 אמעריקא־נער, וועלכע האבן זייערע לעבנס פארלאָרן בעת דעם זינקען פון דער לוזיטאניא — אז אט דייזער אומשטאנד, מער ווי איר־גענד וועלכע אנדערע שפעטערע פאסירונ־גען, האט געפירט צו אמעריקע'ס אריינ־טרעטן אין דער וועלט מלחמה אין פאר־שטייט זיך, צו דייטשלאנד'ס נידערלאגע.

ווילן מיר זיך אבער פארנעמען מיט מלחמה זכרונות. דאס איז ניט אונזער אויפגאבע. פאראן אבער איין אומשטאנד וואס האט אונז געצוואונגען, פונקט איצט, אז מען האט דאן אומזיסט באשולדיקט דעם רעדאקטאר פון דער דייטש־אמעריקאנער צייטונג "דאס פאטערלאנד"

מען געוואוסט אין פאראויס, אז די "לוזיטאניא" וועט געזונקען ווערן?

15 יאר נאך דער געשעענישן, אויפצובלע־טערן די פארגאנגענע געשעענישן, אט יע־נע ביטערע, אין בלוט אויסגעוויינטע דער־פארונגען אין וועלכע עס וואלט זיך וועלן וואס שנעלער פארגעסן, אויף אייביק פאר־געסן.

עס האנדלט זיך אבער אין ריין וואשן א מענשנ'ס נאמען, אין פארריכטן פאקטן וואס זיינען פארגרייזט געווארן, אז דער צוקונפטיקער היסטאריקער זאל ניט בלאנ־זשען אין דער פינסטער, ווען ער וועט קאָ־מענטירן איבער דער דאזיקער געשעענישן.

אט דאס איז דאס וואס:

די לוזיטאניא איז געזונקען געווארן פרייטאג, דעם 7טן מאי, 1915. דעם 1טן מאי האט די שיף פארלאזן דעם ניו־יאר־קער האפן אין מיט אומגעפער א וואך פריער, דעם 22טן אפריל. האט דער דא־מאלסדיקער דייטשער אמבאסאדאר, גראף פאן בערנטארף, געלאזט אפדרוקן אין אלע גרויסע אמעריקאנער צייטונגען א וואר־נונג אין דער פארמע פון א באצאלטן אד־ווערטייזמענט.

אין זיין וואָרנונג דערמאנט דער דייי־טשער אמבאסאדאר אלע רייזנדע וואס האבן בדעה זיך צו ארויסלאזן אויף א רייזע איבער'ן אטלאנטיק, אז דייטשלאנד און אירע פארבינדעטע זיינען אין מלחמה מיט ענגלאנד. און אירע פארבינדעטע, אז די וואסערן ארום די ברעגן פון דעם ענגלישן לאנד זיינען אין דער מלחמה זאָ־גען און אז שיפן וואס באווייזן זיך אין אין יענע וואסערן און אויף וועמען עס פלא טערט די ענגלישע פאן אדער די פאן פון אירע מלחמה געגאסן, זיינען אין געפאר געזונקען צו ווערן. זאלן דארום אלע רייי־זענדע נעמען אין אבאטראכט די דאזיקע וואָרנונג ווייסנדיק אז זייער רייזע, איז פארבונדן מיט א גרויסער ריזיקע.

מיט אנדערע ווערטער מיינט עס, אז די דייטשע רעגירונג דורך איר אמבא־סאדאר אין וואשינגטאן, לאזט וויסן אלע פאסאזשירן בפרט און דער וועלט בכלל, אז זי נעמט אראפ פון זיך יערע פאר־אנטוואָרטלאכקייט פאר פאסירונגען וואס וועלן פארקומען אין יענע וואסערן און צוליב וועלכע עס וועט מעגלאך פילע אויס־קומען צו ליידן.

איז דאס נאך ווייניק, האט דער צו־פאל צוגעגרייט נאך א שפיצל.

אין דעם זעלבן טאג וואס עס איז אנגע־קומען די טרויעריקע נייעס וועגן דעם שוידערלאכן אומגליק מיט דער לוזיטאניא — מען קאן אפילו זאגן, אז אין דער זעל־בער שטונדע, ווען לופט אין ניו־יארק איז אפילו טאן די קאלאניזאציאנס־ארבעט, אבער ניט זי איז דער עיקר, זאנדערן די חכשרה, פארבאריישן דאס פאלק.

אי הערצל אי אחד העם האבן אלזא, נעמאכט ארץ־ישראל'ס אויפבוי אפהענגיק פון געוויסע באדינגונגען.

און איך זאג, אז ס'איז פארן א דרי־טער וועג און ער איז גאר דער ריכטיקער.

ארבעטן און אין ארץ־ישראל ביי אלע באדינ־גונגען. מיט דער אינטער־נאציאנאלער צושטימונג, און אפילו אויך קעגן איר. מיט דער פארבאריי־טונג פונ'ם דור און אפילו אן איר.

די אינטערנאציאנאלע הסכמה און די פארבאריישונג פונ'ם פאלק, זיינען אלס דערגענצונגס דער עיקר אבער איז: די פראקטישע ארבעט אין ארץ־ישראל.

איצט שטייען מיר אין דער פראגע ווידער "על פרשת דרכים" (אויפ'ן שיידוועג).

פון איין זייט פאדערט מען פון אונז, אז די גרעסטע אנשטריינגונגען אונזערע זאלן מיר ווידמען דער פאליטישער אר־בעט. די דאזיקע לייט זיינען ניט קעגן דער פראקטישער ארבעט, אבער — ניט זי איז לוי טזייער מיינונג דער עיקר.

פון דער צווייטער זייט פאדערט מען דעפארטמענט, קעגן אן אמעריקאנער ביר־גער, דעם רעדאקטאר פון "דאס פאטער־לאנד," אז יענער האט פאראויס געוואוסט, אז די לוזיטאניא וועט געזונקען ווערן. ער האט מיט דעם געוואלט ווארפן א חשד, אז ווירעק איז א דייטשער שפיאן. דאס איז אפשר געווען דאס ערשטע מאל אין דער געשיכטע פון אמעריקע, וואס אן אמ־באסאדאר פון א גרויס־מאכט ברייננט אפיציעל אריין א קלאגע צום סטייט דע־פארטמענט קעגן אן אמעריקאנער ביירגער. דער סטייט דעפארטמענט האט אבער די קלאגע פארוואָרפן. נאכדעם ווי ווירעק האט צוגעשטעלט באוויזיג, אז די לוזי־טאניא האט פאקטיש מיט זיך געפירט מלחמה קאנטראבאנד פאר די אלאאירטע, האט אין די וואסערן וואס וועל־רען פארערבנט אין דער מלחמה זאָגן, טיי־ער באצאלט פאר איר נארישער האנדלונג, און עס איז נאנץ מעגלאך, אז אין דער גי־כער צוקונפט זאל אזא גרויסע שיף ווי די לוזיטאניא, וועלכע פירט מיט זיך אויף מאדנ אינסטרומענטן פאר גרויס בריטא־ניע, האבן דעם זעלבן סוף."

דאס איז געווען א דערשטוינונג אי פאר דייטשלאנד'ס פריינט אין די פאר־איינישקיטע שטאטן, אי פאר אירע שונאים. מען האט גלייך אויסגעטייטשט, אז די לו־זיטאניא איז באשטימט געווארן געזונקען צו ווערן אויף איר לעצטער רייזע פון אמע־ריקע קיין ענגלאנד; אז דער דייטשער אמ־באסאדאר אין וואשינגטאן, אזוי גוט ווי דער רעדאקטאר פון "דאס פאטערלאנד", ווירעק, און דער לעצטער נאך אפשר מער ווי דער אמבאסאדאר האט געוואוסט וועגן דעם. זיי האבן אלזא געקאנט פאר־היטן די קאטאסטראפע, ראטעווען 1216 לעבנס, צוויי זיי 114 אמעריקאנער, און נאנץ פראמינענטע אמעריקאנער ביירגער. מען האט אויסגעפשט'לט אז די אינטע־רעסן פון דייטשלאנד זיינען ביי זיי גע־שטאנען אזוי הויך, אז זיי האבן געמאכט א שווייג דערפון.

ספעציעל איז דער אויפרעגונג געוואקסן קעגן ווירעק'ן, ער איז דאך געווען אן אמע־ריקאנער ביירגער! זייט דאן האט זיך אנ־געפאנגען דער טעראר קעגן דייטשן אין אמעריקע; ס'האט זיך פארשפרייט א קעג־נערשאפט צו דייטשלאנד וואס האט מיט דער צייט געפירט צו אמעריקעס אריינ־טרעטן אין דער וועלט קריג אויף דער זייט פון די פאראייניקטע און קעגן דייטשלאנד.

15 יאר נאך דער געשעענישן, אויפצובלע־טערן די פארגאנגענע געשעענישן, אט יע־נע ביטערע, אין בלוט אויסגעוויינטע דער־פארונגען אין וועלכע עס וואלט זיך וועלן וואס שנעלער פארגעסן, אויף אייביק פאר־געסן.

עס האנדלט זיך אבער אין ריין וואשן א מענשנ'ס נאמען, אין פארריכטן פאקטן וואס זיינען פארגרייזט געווארן, אז דער צוקונפטיקער היסטאריקער זאל ניט בלאנ־זשען אין דער פינסטער, ווען ער וועט קאָ־מענטירן איבער דער דאזיקער געשעענישן.

אט דאס איז דאס וואס:

די לוזיטאניא איז געזונקען געווארן פרייטאג, דעם 7טן מאי, 1915. דעם 1טן מאי האט די שיף פארלאזן דעם ניו־יאר־קער האפן אין מיט אומגעפער א וואך פריער, דעם 22טן אפריל. האט דער דא־מאלסדיקער דייטשער אמבאסאדאר, גראף פאן בערנטארף, געלאזט אפדרוקן אין אלע גרויסע אמעריקאנער צייטונגען א וואר־נונג אין דער פארמע פון א באצאלטן אד־ווערטייזמענט.

אין זיין וואָרנונג דערמאנט דער דייי־טשער אמבאסאדאר אלע רייזנדע וואס האבן בדעה זיך צו ארויסלאזן אויף א רייזע איבער'ן אטלאנטיק, אז דייטשלאנד און אירע פארבינדעטע זיינען אין מלחמה מיט ענגלאנד. און אירע פארבינדעטע, אז די וואסערן ארום די ברעגן פון דעם ענגלישן לאנד זיינען אין דער מלחמה זאָ־גען און אז שיפן וואס באווייזן זיך אין אין יענע וואסערן און אויף וועמען עס פלא טערט די ענגלישע פאן אדער די פאן פון אירע מלחמה געגאסן, זיינען אין געפאר געזונקען צו ווערן. זאלן דארום אלע ריי־זענדע נעמען אין אבאטראכט די דאזיקע וואָרנונג ווייסנדיק אז זייער רייזע איז פארבונדן מיט א גרויסער ריזיקע.

מיט אנדערע ווערטער מיינט עס, אז די דייטשע רעגירונג דורך איר אמבא־סאדאר אין וואשינגטאן, לאזט וויסן אלע פאסאזשירן בפרט און דער וועלט בכלל, אז זי נעמט אראפ פון זיך יערע פאר־אנטוואָרטלאכקייט פאר פאסירונגען וואס וועלן פארקומען אין יענע וואסערן און צוליב וועלכע עס וועט מעגלאך פילע אויס־קומען צו ליידן.

איז דאס נאך ווייניק, האט דער צו־פאל צוגעגרייט נאך א שפיצל.

אין דעם זעלבן טאג וואס עס איז אנגע־קומען די טרויעריקע נייעס וועגן דעם שוידערלאכן אומגליק מיט דער לוזיטאניא — מען קאן אפילו זאגן, אז אין דער זעל־בער שטונדע, ווען לופט אין ניו־יארק איז

אפילו טאן די קאלאניזאציאנס־ארבעט, אבער ניט זי איז דער עיקר, זאנדערן די חכשרה, פארבאריישן דאס פאלק.

אי הערצל אי אחד העם האבן אלזא, נעמאכט ארץ־ישראל'ס אויפבוי אפהענגיק פון געוויסע באדינגונגען.

און איך זאג, אז ס'איז פארן א דרי־טער וועג און ער איז גאר דער ריכטיקער.

ארבעטן און אין ארץ־ישראל ביי אלע באדינ־גונגען. מיט דער אינטער־נאציאנאלער צושטימונג, און אויך קעגן איר. מיט דער פארבאריי־טונג פונ'ם דור און אפילו אן איר.

די אינטערנאציאנאלע הסכמה און די פארבאריישונג פונ'ם פאלק, זיינען אלס דערגענצונגס דער עיקר אבער איז: די פראקטישע ארבעט אין ארץ־ישראל.

איצט שטייען מיר אין דער פראגע ווידער "על פרשת דרכים" (אויפ'ן שיידוועג).

פון איין זייט פאדערט מען פון אונז, אז די גרעסטע אנשטריינגונגען אונזערע זאלן מיר ווידמען דער פאליטישער אר־בעט. די דאזיקע לייט זיינען ניט קעגן דער פראקטישער ארבעט, אבער — ניט זי איז לוי טזייער מיינונג דער עיקר.

פון דער צווייטער זייט פאדערט מען דעפארטמענט, קעגן אן אמעריקאנער ביר־גער, דעם רעדאקטאר פון "דאס פאטער־לאנד," אז יענער האט פאראויס געוואוסט, אז די לוזיטאניא וועט געזונקען ווערן. ער האט מיט דעם געוואלט ווארפן א חשד, אז ווירעק איז א דייטשער שפיאן. דאס איז אפשר געווען דאס ערשטע מאל אין דער געשיכטע פון אמעריקע, וואס אן אמ־באסאדאר פון א גרויס־מאכט ברייננט אפיציעל אריין א קלאגע צום סטייט דע־פארטמענט קעגן אן אמעריקאנער ביירגער. דער סטייט דעפארטמענט האט אבער די קלאגע פארוואָרפן. נאכדעם ווי ווירעק האט צוגעשטעלט באוויזיג, אז די לוזי־טאניא האט פאקטיש מיט זיך געפירט מלחמה קאנטראבאנד פאר די אלאאירטע, האט אין די וואסערן וואס וע־רען פארערבנט אין דער מלחמה זאָגן, טיי־ער באצאלט פאר איר נארישער האנדלונג, און עס איז נאנץ מעגלאך, אז אין דער גי־כער צוקונפט זאל אזא גרויסע שיף ווי די לוזיטאניא, וועלכע פירט מיט זיך אויף מאדנ אינסטרומענטן פאר גרויס בריטא־ניע, האבן דעם זעלבן סוף.

דאס איז געווען א דערשטוינונג אי פאר דייטשלאנד'ס פריינט אין די פאר־איינישקיטע שטאטן, אי פאר אירע שונאים. מען האט גלייך אויסגעטייטשט, אז די לו־זיטאניא איז באשטימט געווארן געזונקען צו ווערן אויף איר לעצטער רייזע פון אמע־ריקע קיין ענגלאנד; אז דער דייטשער אמ־באסאדאר אין וואשינגטאן, אזוי גוט ווי דער רעדאקטאר פון "דאס פאטערלאנד", ווירעק, און דער לעצטער נאך אפשר מער ווי דער אמבאסאדאר האט געוואוסט וועגן דעם. זיי האבן אלזא געקאנט פאר־היטן די קאטאסטראפע, ראטעווען 1216 לעבנס, צוויי זיי 114 אמעריקאנער, און נאנץ פראמינענטע אמעריקאנער ביירגער. מען האט אויסגעפש'לט אז די אינטע־רעסן פון דייטשלאנד זיינען ביי זיי גע־שטאנען אזוי הויך, אז זיי האבן געמאכט א שווייג דערפון.

ספעציעל איז דער אויפרעגונג געוואקסן קעגן ווירעק'ן. ער איז דאך געווען אן אמע־ריקאנער ביירגער! זייט דאן האט זיך אנ־געפאנגען דער טעראר קעגן דייטשן אין אמעריקע; ס'האט זיך פארשפרייט א קעג־נערשאפט צו דייטשלאנד וואס האט מיט דער צייט געפירט צו אמעריקעס אריינ־טרעטן אין דער וועלט קריג אויף דער זייט פון די פאראייניקטע און קעגן דייטשלאנד.

מען האט דאן אומזיסט באשולדיקט דעם רעדאקטאר פון דער דייטש־אמעריקאנער צייטונג "דאס פאטערלאנד"

(שלוס אויף זייט 8)

"אומוויכטיקע אינצידענטן"

אויף דער אינטערפעלאציע פון דעם אידישן דעפוטאט פישער, אין רומענישן פארלאמענט, וועגן די אנטי־אידישע עקסצעסן וואס קומען לעצטנס פאר אויף א גרויסן מאסשטאב, האט די רעגירונג געענטפערט, אז דאס זיינען געווען בלויז "אומוויכטיקע אינצידענטן", — דאס הייסט, מען האט נאר גע־בראכן שויבן אין אידישע הייזער . . .

אויף אן ענגלאכן אופן האט דער רומענישער אמבאסאדאר אין וואַ־שינגטאן אויך געפרואווט בארואיקן די אידישע געזעלשאפטלאכע מיינונג אין אמעריקע. פאר א דעלעגאציע פונ'ם פארבאנד פון רומענישע אידן, האט ער דערקלערט, אז די איצטיקע אנפאלן אויף אידן זיינען ניט פון אן ערנסטן כאראקטער, און אז די רעגירונג נעמט אן די גוטיקע מיטלען, — דער גע־געוויינלאכער נוסח פון אלע אזעלכע דעקלערונגען.

מיר קאנען זיך מיינען, אז ברעכן פענסטער און האלטן אזוי טעראָרי־זירט די אידישע באפעלקערונג איז שוין גארניט קיין "אומוויכטיקע אינצי־דענטן". דער אמת איז אבער ליידער, אז די עקסצעסן זיינען געגאנגען א סך ווייטער ווי די רעגירונג האט צוגעגעבן. — מען האט אויך געבראכן קעפ און מען האט צע'ממיס'טע אידן געוואָרפן אין טייך, און פינף־און־צוואנציק טויזנט אידן זיינען זיך צעלאפן פון מארמאראשער געגנט און באהאלטן זיך אין די וועלדער. און אידן האט מען גע'ממית'ט אויף די גאסן פון בוקארעסט אונבעער די אויגן פון דער רעגירונג. און — זיבן אידן וואס האבן זיך ווידער געשטעלט קעגן די כוליגאנעס ווערן געהאלטן, ווי שווערע פארברעכער, אין דער טורמע אין יאסי . . .

דאס דערציילן די רומענישע צייטונגען, אונטער א שטריינגער צענ־זור. ווייס פון דעם ניט די רומענישע רעגירונג, אדער זי מאכט זיך ניט וויסנדיק?

אדער זיינען אפשר טאקע געשפאלטענע אידישע קעפ און צעטריבע־נע צענדליקער טויזנטער אידן פאר איר אויך ניט מער ווי "אן אומוויכטי־קער אינצידענט?" . . .

די דאָזיקע ווערטער איבער די רעזולטאטן פון די זיצונגען פון ציוניסטישן אקציאנס־קאמיטעט און די דזשואיש איידזשענסי אין לאנדאן.

מיין זאגט, אז פון לאנדאן בין איך געקומען אלס גרויסער אפטימיסט. דאס איז ניט ריכטיק. איך בין פון לאנדאן ניט געקומען קיין גרויסער אפטימיסט, פונקט ווי איך בין אהין ניט געפאהרן קיין גרויסער פעסימיסט.

איך האב דארט

אויף פרעמדע וועגן

א שפּאַנענדער ראַמאַן פון די ליידן און קאַמף פון דעם אידישן וואַנדערער

פון דר. ל. בון

(פאָרטזעצונג)

נאָכדעם האָט מען גענומען רייזן וועגן די אורזאַכן, וואָס עס האָט זיי נעצוואונגען צו פאַרלאָזן רוסלאַנד, וועגן די פּאָגראָמען, און אַלע האָבן מיט אַמאָל געגראָמען, און אַלע האָבן מיט אַמאָל געגרומען רייזן שטילער, אַקוראַט ווי אין צייט מער וואָלט אַ בר מינן געלעגן . . . אין די שטומען האָט זיך געהערט אַ פאַרשטיקטער טרויער, פון די אויגן האָבן אַרויסגעקוקט שטערן און מורא, און דאָס גאַנצע צימער איז ווי פול געוואָרן מיט צעריסענע אַבריס, צעשפּאָלטענע קעפּ, אויגן מיט מיט טשוואַקעס, און בייכער אָנגעשטאָפּט מיט פעדערן . . . דאָס גאַנצע בלוטיקע בילד פון די לעצטע פּאָגראָמען אין רוסלאַנד האָט זיך אויף אַ ווײַלע אָפּגעטונקט אין דעם גראָמען צימער פונ'ם ניו־יאָרקער האָטעל . . .

— ברויט מיט וואַסער עסן — האָט באַרים עטינבערג דאַן געזאָגט — אַבי ניט אָנצוקוקן מער רוסלאַנד . . .

— אמת ! — האָט אַניטאַ מיט אים מסכים געווען.

— אפילו גיין דאָ אין פאַבריק אַרבעטן האָט ליובאַ מיט היץ אונטערגעבאָפּן.

— אפילו האָלץ האַקן, שלעפּן די שווער סטע משא — האָט זיך געהיצט באַרים עטינבערג — אַ קלייניקייט, ווי דער איד פילט זיך אין רוסלאַנד — ערגער ווי אַ הונט ! . . .

און דערמאָנט זיך איצט אויף יענע רייד, וואָס זיינען ביי אים דאַן אַרויסגערופן געוואָרן אונטער דעם איינדרוק פון די פּאָגראָם עראינערונגען, האָט באַרים מיט ביטערניש אַ טראַכט געטאָן.

— עך, גרינהאָרן, גרינהאָרן, ווי איך האָב דאַן ניט געקאָנט אַמעריקע ! . . .

וואָלדיאַ האָט זיי באַזוכט יעדן טאָג, אַמאָל מיט זיין פרוי. ער איז זיין פיר יאָר געווען פאַרהייראַט. גאַנץ אָפט פלעגט ער גיין מיט ליובאַ'ן אין אַ טעאַטער, אַמאָל זאַלבאַנאַנד און אַמאָל זאַלבאַרדיס, מיט זיין פרוי צוזאַמען.

ליובאַ האָט אים געגרופן דר. עפשטיין, — ווי ער האָט דאָ געהייסן, עטינבערג אָבער האָט אים ניט געוואָלט צוליב טאָן און אים געגרופן פּשוט — וואָלדיאַ. מיינענדיק מיט דעם אים צו ווייזן, וואָס ער, דאָקטאָר עפשטיין, איז געווען אַמאָל און זאָל ער ניט פאַרגייסן די זאַך . . .

באַרים עטינבערג דערמאָנט זיך נאָך, ווי איינמאָל איז ליובאַ צוריקגעקומען פון אַ שפּאַצירגאַנג מיט וואָלדיאַ'ן, צוגעגשטאַנען צו אים, עטינבערג'ן, ער זאָל אַ וואויינונג נעמען און זאָל זיך נעמען עפּעס טאָן . . .

וואו זיינען דאַן געווען זיינע אויגן, זיין פאַרשטאַנד ? ער האָט אַלץ געענטפערט: אָט באַלד — באַלד . . . ער וועט זיך נאָר אַרומקוקן, וועט זיך אַ געשעפט נאָר אויסקלייבן, און נאָכהער וועל איך שוין אַ וואוינונג אויך נעמען . . .

און דערווייל איז געלאָפן אַ מאָנאַט נאָך אַ מאָנאַט, פון דעם געלט איז געוואָרן אַלץ ווייניקער און ווייניקער, קיין געשעפט האָט ער זיך נאָך ניט אויפגעזוכט און איבערהויפּט האָט ער ניט געוואוסט, צו וואָס מען נעמט זיך, סיידן צו ווערן אַ פעדלער . . . און איידער אַ פעדלער צו ווערן, וואָלט זיך באַרים עטינבערג בעסער דערשטיקט . . .

ער האָט זיך דערמאָנט אָן דעם אייגדרוק, וואָס האָבן אויף אים שפּעטער געמאַכט די שמאָלע וועגן פון זיין איצטיקער וואוינונג, ווען ער האָט זיי צום ערשטען מאָל דערזעען. עס האָט ביי אים אָפּגענומען די צונג פון שרעק . . .

אַזוי פילט זיך אַ פריער מעגש, ווען ער דערזעט פאַר זיך דאָס ערשטע מאָל די פינסטערע וועגן פון אַ פריזאָן, און וועלכער מען מוז פאַרברייגנען אָן אומבאַשטימטע צייט . . .

עס האָט זיך אים ניט געגלויבט, אַז די דאָזיקע פינסטערע און עגנע דריי צימערן אָדער, ווי ער האָט עס גערופן "דער דאָזיקער שווייגען שטאָל", — זאָל זיין זיין וואוינונג, די וואוינונג פון באַרים עטינבערג און זיין פאַמיליע . . .

און דאָך איז עס געווען אַ פאַקט. אַ טרויעריקער פאַקט, ער האָט זיך אַנדערש ניט געקאָנט העלפן — ביי אים האָבן זיך אָפּגעשטעלט די לעצטע הונדערט דאָלאַר און מיט די געלט האָט מען נאָך געראַרפט איינקויפן מעבל פאַר דער הויז.

דאָקטאָר עפשטיין האָט אים אפילו פאַרגעשלאָגן צו לייגן אַביסל געלט פאַר אַ בעסערער וואוינונג, ער האָט זיך אָבער אָפּגעזאָגט. ער האָט זיך זאָגאַר באַליידיקט.

— ווען דו, וואָלדיאַ, האָסט פון דיין אַרבעט געקאָנט ווערן אַ דאָקטאָר, וועל איך, האָב איך, דאָ ווערן אַן אָרבעט אַ טאָ פּראָפעסאָר, יאָ ! . . . האָט ער געזאָגט — וואָס דיינקסטו, אַז איך האָב איצט קיין געלט ניט, בין איך שוין ניט איך, וועל איך פון יעדן אָנגעמען טובות? — נאַפּליעוואָט ! . . .

ער האָט זיך דערמאָנט ווי שטאַרק ער האָט געליטן גייסטיק, ווען ליובאַ איז אַוועק אַרבעטן אין אַ העמדן פאַבריק (ער אַליין האָט ערשט דאַן געטראַכט, צו וואָס פאַר אַן אַרבעט מען נעמט זיך, פון וועלכער ער זאָל נאָכדעם אַליין קאָנען מאַכן אַ פאַבריק), ער האָט דאַן אַזוי געליטן . . . אים האָט זיך אויסגעוויזן, אַז די גאַנצע וועלט ווייסט פון דעם אַז באַרים עטינבערג'ס טאָכטער איז געוואָרן אַ פאַבריק־אַרבעטער . . . אַז ווען ער גייט אין גאַס, טייטלט מען אויף אים מיט די פינגער און מען שושקעט זיך : "אָט זיין טאָכטער איז אויך געוואָרן אַ פאַבריק אַרבעטער . . . אַזאַ עושר געווען מיט עטלאַכע יאָר צוריק, און איצט, נעבאָך!" מען לייגט אויף אים גרויס רחמנות . . . די אויגן פלעגן ביי אים דאַן פאַרלויפן מיט טרערן און דאָס האַרץ פלעגט ביי אים ווייגען . . .

ער איז דאַן אַרומגעגאַנגען ווי אין אַ שווערן טשאַד, האָט זיך קיין אָרט ניט געקאָנט געפינען. און די ערשטע וואָך, ווען ליובאַ פלעגט קומען אַהיים פון דער אַרבעט, פלעגט ער זיך שעמען קוקן איר גלייך אין די אויגן, אַזוי ווי ער וואָלט זיך געפילט פאַר איר שולדיק . . . און דורך אַניוטאַ'ן פלעגט ער זיך נאָכפרעגן, ווי אַזוי ביי איר, ליובאַ'ן, גייט די אַרבעט און אויב עס איז פאַר איר שווער...

אויף דער צווייטער וואָך, ווען ליובאַ האָט געבראַכט איר ערשטע פאַרדינטע 3 דאָלאַר פון פאַבריק און האָט זיי אים

רעד ראַז טיי קומט צו אונז פון די פיינסטע טיי גערטנער, נאָכדעם גלייך צו אייער גראָסערימאַן — פול מיט'ן טעם און פרישקייט. יעדער פעקל גאַראַנטירט.

RED ROSE TEA "is good tea"

רעד ראַז אָרענדזש פּיקאָ איז עקסטרא גוט

אינ'ם בעסטן פעקעדזש—ריין, גלאַנציקער אלומינום

80

קיין ענדערונג אין דער שטעלונג פון סאָציאַליסטישן אינטערנאַציאָנאַל צום ציוניזם

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער "איטאַ" טעלעגראַמע וועגן די באַשלוסן פונ'ם סאָציאַליסטישן אינטערנאַציאָנאַל בנוגע דעם ציוניזם, באַקומען מיר פונ'ם צענטראַל קאָמיטעט פון דער פּועלי ציון פאַרטיי די פאָלגנדע אינפאָרמאַציעס :

דער סאָציאַליסטישער אַרבעטער אינטערנאַציאָנאַל וואָס איז געגרינדעט געווען אין יאָר 1923 דורך דער פאַראייניקונג פונ'ם צווייטן מיט'ן ווינער אינטערנאַציאָנאַל. האָט קיינמאָל אַלס אַ נאַנצער ניט גענומען קיין שטעלונג צום ציוניזם. די פּועלי ציון האָבן אין דער נאַנצער צייט פאַרפאָלגט די פּאָליטיק ניט אַריינצוטראָגן אין אינטערנאַציאָנאַל קיין קאַמף אַרום דעם ציוניזם, נאָר צו אַרגאַניזירן אויף אַ זעלבסשטענדיקן אופן אַלע יענע אינטערנאַציאָנאַלע סאָציאַליסטישע כחות וואָס זיינען גרייט מיטצוהעלפן מאַראַליש און פּאָליטיש דעם אַרבעטנדן אַרץ ישראל. אַזוי איז געגרינדעט געוואָרן בעת דעם אינטערנאַציאָנאַלן סאָציאַליסטישן קאָנגרעס אין ברוסעל, 1928, דער אַזוי גערופענער סאָציאַליסטישער קאָמיטעט פאַר דעם אַרבעטנדיקן אַרץ־ישראל, אין וועלכן עס באַטייליקן זיך אַזעלכע וויכטיקע אינטערנאַציאָנאַלע פיגורן ווי וואַנדערוועלדע, דע ברוקער, האוסמאַנס, הענדערסאָן, לעאָן בלום, עדוואַרד בערנשטיין, וויקטאָר טשערנאָוו, צעריטעלי און אַנדערע.

דער באַשלוס פון דער עקזעקוטיווע, אַז דער אינטערנאַציאָנאַל אַלס אַזעלכער נעמט ניט קיין שטעלונג צום ציוניזם, באַשטעטיקט בכן די ביז איצטיקע לאַגע.

די אַרץ־ישראל דעבאַטע דאָס מאָל איז אַנשטאַנדעקע צוליב נאָר אַן אַנדער גרונד. אין אַ רייע לענדער זיינען די לעצטע יאָרן געגרינדעט געוואָרן ליגעס פאַר'ן אַרבעטנדן אַרץ־ישראל, אין וועלכן עס זיינען פאַראייניקט אַלע אידישע קרייזן, וואָס וויין מיטהעלפן דעם אויפבוי ווערק פון דער אַרץ־ישראל/דיקער אַרבעטער באַוועגונג. אין אַמעריקע פאַרנעמט דעם אָרט פון אַזאַ ליגע דער געווערקשאַפטן קאָמיטיי. דער סעקרעטאַר פונ'ם אינטערנאַציאָנאַל, פרידריך אַדלער האָט אויפגעהויבן די פראַגע צי מען די פּועלי ציוניסטן אַלס אַ טייל פונ'ם אינטערנאַציאָנאַל זאָל באַטייליקן. אין די דאָזיקע ליגעס אין וועלכע עס זיינען אויך איינגעשלאָסן גרופּיִרונגען וואָס שטייען אויסערהאַלב פונ'ם אינטערנאַציאָנאַל. ווי עס איז צו זעען פון די טעלעגראַפיישע ידיעות, איז באַשטעטיקט געוואָרן אַז די באַטייליקונג פון די פּועלי ציון אין די ליגעס שטייט ניט אין ווידערשפּרוך מיט די סטאַטוטן אָדער פּרינציפּן פון אינטערנאַציאָנאַל.

ווי ס'איז צו זעען פון די טעלעגראַמעס איז אויך באַהאַנדלט געוואָרן דעם עצם אַנשלוס פון די פּועלי ציון צום אינטערנאַציאָנאַל. דאָס איז נייטיק געוואָרן דערפאַר, ווייל מיט עטלאַכע חדשים צוריק איז פאָרגעקומען אין אַרץ־ישראל די פאַרייניקונג פון דער דאָרטיקער פּועלי ציון פאַרטיי אחדות העבודה מיט דער פאַרטיי הפועל הצעיר. דער אינטערנאַציאָנאַל האָט אַלזאָ געדאַרפט באַשטעטיקן אַז די נייע פאַראייניקטע פאַרטיי פאַרנעמט איצט דעם אָרט פון דער פריערדיקער אחדות העבודה. זייט 1923 זיינען די פּועלי ציון געווען אָנגעשלאָסן אַלס סעקציע פאָלעטינע מיט דער פאַרשטענדיקונג אין אין דער סעקציע גייט אַריין סיי די א"י פאַרטיי, סיי די פּועלי ציון פאַרטיי פון די אַנדערע לענדער. דער איצטיקער באַשלוס פון דער עקזעקוטיווע באַרייט אַלזאָ בלויז אַז ס'איז געבליבן דער אַלטער מצב, נאָר מיט דער ענדערונג, וואָס אויף דעם אָרט פון דער אַמאָליקער אחדות העבודה איז אַריינגעטראָטן די נייע פאַראייניקטע פאַרטיי "מפלגה פּועלי ארץ־ישראל". בנוגע די פּועלי ציון פאַרטיי אין אַלע לענדער איז קיין שום ענדערונג ניט פאָרגעקומען דערווייל. פאַקטיש בלייבט אַלזאָ דער נאָנצער וועלט פאַרבאַנד פּועלי ציון באַטייליקט אין דעם סאָציאַליסטישן אינטערנאַציאָנאַל.

ערשט איצט פופצן יאָר נאָך דעם זינקען פון דער "לוויטאַניע" דערוויסט מען זיך דעם אמת

(שלום פון זייט 2)

נען, אַז דייטשלאַנד וועט זיך ניט אָפּשטעלען צו באַגיין די גרויזאַמסטע אַקטן צו באַפעסטיקן און אַלץ ענגער מאַכן איר בלאָקאַדע קעגן ענגלאַנד. ער האָט פאַרשטאַנען, אַז בלחמה איז מלחמה און אַז "אַלעס איז דערלויבט אין מלחמה און אין ליבע." ער האָט אָבער אויך פאַרשטאַנען, אַז מיט'ן זינקען פון שיפן אויף וועלכע עס וועלן זיך געפינען אַמעריקאַנער בירגער און וועגן אַמעריקאַנער בירגער וועלן נאָך דערביי פאַרלירן זייערע לעבנס, וועט זיין אומעגלאַך איינצוהאַלטן אַמעריקעס גוטפריינטשאַפט. וועגן וועט דורך דעם פריער אָדער שפּעטער, אַרויסרופן דעם צאָרן פון דעם אַמעריקאַנער פאָלק קעגן דייטשלאַנד און דאַן "דער וויל בי העל טו פּעי", — צי באַנוצן זיין אייגענע פראַזע, — דייטשלאַנד וועלן שוין קיין צרות ניט פעלן. און ווי די פאַסיאָרונגען האָבן באַוויזן, איז ווירקן געלעכט.

האָט ער טאַקע איינמאָל אויפגעהויבן די פראַגע אויף אַ פאַרזאַמלונג פון די דייטשע פראָפעסאָרן אין אַמעריקע. ער זיינען געווען די אַמעריקאַנער אַלס אַזעלכער נעמט ניט קיין שטעלונג צום ציוניזם, באַשטעטיקט בכן די ביז איצטיקע לאַגע.

די אַרץ־ישראל דעבאַטע דאָס מאָל איז אַנשטאַנדעקע צוליב נאָר אַן אַנדער גרונד. אין אַ רייע לענדער זיינען די לעצטע יאָרן געגרינדעט געוואָרן ליגעס פאַר'ן אַרבעטנדן אַרץ־ישראל, אין וועלכן עס זיינען פאַראייניקט אַלע אידישע קרייזן, וואָס וויין מיטהעלפן דעם אויפבוי ווערק פון דער אַרץ־ישראל/דיקער אַרבעטער באַוועגונג. אין אַמעריקע פאַרנעמט דעם אָרט

פון אַזאַ ליגע דער געווערקשאַפטן קאָמיטיי. דער סעקרעטאַר פונ'ם אינטערנאַציאָנאַל, פרידריך אַדלער האָט אויפגעהויבן די פראַגע צי מען די פּועלי ציוניסטן אַלס אַ טייל פונ'ם אינטערנאַציאָנאַל זאָל באַטייליקן. אין די דאָזיקע ליגעס אין וועלכע עס זיינען אויך איינגעשלאָסן גרופּיִרונגען וואָס שטייען אויסערהאַלב פונ'ם אינטערנאַציאָנאַל. ווי עס איז צו זעען פון די טעלעגראַפיישע ידיעות, איז באַשטעטיקט געוואָרן אַז די באַטייליקונג פון די פּועלי ציון אין די ליגעס שטייט ניט אין ווידערשפּרוך מיט די סטאַטוטן אָדער פּרינציפּן פון אינטערנאַציאָנאַל.

ווי ס'איז צו זעען פון די טעלעגראַמעס איז אויך באַהאַנדלט געוואָרן דעם עצם אַנשלוס פון די פּועלי ציון צום אינטערנאַציאָנאַל. דאָס איז נייטיק געוואָרן דערפאַר, ווייל מיט עטלאַכע חדשים צוריק איז פאָרגעקומען אין אַרץ־ישראל די פאַרייניקונג פון דער דאָרטיקער פּועלי ציון פאַרטיי אחדות העבודה מיט דער פאַרטיי הפועל הצעיר. דער אינטערנאַציאָנאַל האָט אַלזאָ געדאַרפט באַשטעטיקן אַז די נייע פאַראייניקטע פאַרטיי פאַרנעמט איצט דעם אָרט פון דער פריערדיקער אחדות העבודה. זייט 1923 זיינען די פּועלי ציון געווען אָנגעשלאָסן אַלס סעקציע פאָלעטינע מיט דער פאַרשטענדיקונג אין אין דער סעקציע גייט אַריין סיי די א"י פאַרטיי, סיי די פּועלי ציון פאַרטיי פון די אַנדערע לענדער. דער איצטיקער באַשלוס פון דער עקזעקוטיווע באַרייט אַלזאָ בלויז אַז ס'איז געבליבן דער אַלטער מצב, נאָר מיט דער ענדערונג, וואָס אויף דעם אָרט פון דער אַמאָליקער אחדות העבודה איז אַריינגעטראָטן די נייע פאַראייניקטע פאַרטיי "מפלגה פּועלי ארץ־ישראל". בנוגע די פּועלי ציון פאַרטיי אין אַלע לענדער איז קיין שום ענדערונג ניט פאָרגעקומען אין דער נאָנצער וועלט פאַרבאַנד פּועלי ציון באַטייליקט אין דעם סאָציאַליסטישן אינטערנאַציאָנאַל.

ניידעריקע פעירס

See the Majestic Scenery of JASPER NATIONAL PARK

באַזוכט קאַנאַדע'ס גרויזאַם שפּיל־פּלאַץ. קריכט, פאָרט, פאַרשט נאַלף, שווימט — אָדער רוט.

דזשעספּער פּאַרק לאָדזש

אָפן מאַי 21 ביז סעפּט. 30

סצענישע טשעפּאַנשיפ, נאַלף קאורס, נעוואַרימסער דרויסנדיקער סוויימינג פול און אַנדערע ספּאָרט פאַסיליטעטן.

ניידעריקע פעירס

ברייטערט אויס אייער רייזע צום

פּאַסיפיק קאָוסט און אַלאַסקאַ

1000 מייל שיף רייזע פון וואַנקאָווער. פאַרגרעסערטער ענערדיען געשאַנאַל פלאַטס

TRIANGLE TOUR — Jasper to Vancouver —to Prince Rupert —then back to Jasper. 1900 miles of vivid sights.

Travel Canadian National

W-9A

Melchers Gold Cross Canadian Gin

די סאַמע געשמאַקסטע פון ליקערס

מאַנופעקטשורט אין קאַנאַדע אונטערן קאָנטראָל פון פעדעראַלער רעגירונג. דיסטיליזירט פיר מאָל און געעלטערט אין באָנד פאַר יאָרן.

צוויי סייזעס :

40 אונטעס

26 אונטעס

Distillery: Berthierville, Que. Head Office: Montreal

Distillers since 1898

MELCHERS Distilleries Limited

ניידעריקע פעירס

CANADIAN PACIFIC RAILWAY LINES

טעגלאַך מאַי 15 ביז סעפּט. 30

אין עטלאַכע וואָכן אַרום וועט איר קאָנען האָבן פאַרגעניגן פון אַ וואַקאַציע מיט אַ טויזנט "טרילס" אין דעם וואַנדערלאַנד פון די קאַנאַדער ראָקיס, פּאַסיפיק קאָוסט, אַלאַסקאַ, וועסט קאָוסט וואַנקאָווער איילאַנד, אויסטערן קאַנאַדע, אָדער אפילו אויף יענער זייט ים.

פאָרן אין פּלעצער און זעען זאַכן

פּאַסיפיק קאָוסט	איסטערן קאַנאַדע
אויסוואַל פון דריי בילדרייכע וועגן דורך די ראָקיס.	טיקעטס קאָן מען באַשטעלן דורך די גרייט לייקס באַצאָנדיק נאָר $10.00 פאַר געלעגער און מאָלצייטן
שטעלט זיך אָפּ אין באַוואוסטע רעזאָרטן	דריי טריינס טעגלאַך די דעלוקס טראַנסקאַנאַדע ליפּטער די אינפּעריאַל, די דאָמיניאָן
אַלאַסקאַ	וועסט קאָוסט וואַנקאָווער איילאַנד
באַזוכט דעם מיסמיש נאַרטלאַנד אויף אַ פאַלאַ צען פרינצעס לייגער. פון וואַנקאָווער און צוריק. $90	אַ רייזע היסטאָריש אינטערעסאַנט און עקסטרעם אָנגענעם פון וויקטאָריאַ און צוריק. $39

ניידעריקע פעירס רעטורן לימיט אָקט. 31. 1930 צו יונייטעד סטייטס מאַי 22 ביז סעפּטעמבער 30

זאָל אייך דער קענערען פּאַסיפיק איידזשענט געבן פולע איינצעלהייטן

Canadian Pacific

פירט מיט זיך קענערען פּאַסיפיק עקספּרעס טראַוולער טשעק—גוט איבער דער גאַנצער וועלט.

דאָקטוירים Doctors' Directory

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
58 578	51 260	דר. ס. דזש. בערמאַק, 834 מיין סטריט אָפּיס שטונדן פון 2—4 און 7—8 DR. J. C. BERMACK
54 107	54 107	דר. דזש. כרענער, 367 סעלקירק עוועניו אָפּיס שטונדן: 3—5, 7.30—8.30 DR. H. D. ISAACS & DR. J. BRENER
26 947	53 422	דר. א. גוטמאַן, 5—304 עוועניו בלאַק 265 פּאַרטעדזש עוועניו אָפּיס שטונדן: 10—12, 2—6 און ביי אַפּאָינטמענטס DR. A. GUTTMAN
22 717	54 429	דר. ס. דזשאַוויש, 404 באַיד בלדג. שטונדן: 11—12 און 3—6 און ביי אַפּאָינטמענטס DR. SIMON JAUVOISH
23 272—59 473		דר. ל. הענעל, 652½ מיין סט. (צווישן הענרי און לאַגאַן) X-ray אָפּיס שטונדן 11—12, 2—6 און ביי אַפּאָינטמענטס DR. L. HENNELL, L.R.C.P. (London) M.R.C.S. (England)
26 600	28 153	דר. וו. הערשפילד, 576 מיין סט. קאָר. אַלעקסאַנדער עוו. אָפּיס שטונדן 11—1, 2—5 און 7—9 DR. H. HERSHFIELD
52 744	51 772	דר. כ. א. וויקטאָר, קאָר. סעלקירק און פּאַלמער (איבער דער באַנק) אָפּיס שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. B. A. VICTOR
52 571		דר. ה. יאַפע, ב.א. ב.ס.סי. ל.מ.סי.סי (דר. דזש. פ. דזשאַרדזש און דר. ה. יאַפע) אָפּיס: 739 סעלקירק עוועניו. שטונדן 2—5.30 און 6.30—8 DR. J. P. GEORGE & DR. H. JAFFE
53 720	52 278	דר. א. מאָיס, סט. דזשאַנס בלאַק, פּריטשאַרד און מיין אָפּיס שטונדן פון 2—4.30 און 7—9 DR. A. MOYSE
	52 376	דר. דזש. בי. מעקטעוויש, שטונדן 2—5 און 7—9 פרויען און קינדער־קראַנקהייטן 500 קאַלעדזש עוועניו, רעז. 504 קאַלעדזש עוועניו. DR. GEO. B. McTAVISH
53 181	53 181	דר. י. פּערלמאַן, 291 באַראָוס עוועניו, קאָר. טשאַרלס אָפּיס שטונדן פון 3—5 און 7—8 DR. I. PEARLMAN
54 866	51 968	דר. ס. קאָבריַנסקי, סוויט 2 קראַמס בלאַק (מיין און דאַפערין עוועניו.) אָפּיס שטונדן פון 3—5 און 6.30—8 DR. S. KOBRINSKY
24 480	49 763	דר. מעקס ריידי (עקס רעי) 283 פּאַרטעדזש, קאָר. סטיס (100 מאַראַנטאָ דזשענ. פּראַסס בלדג.), לענן אַיטאַנס שטונדן: פון 2—6 אַוונט און ביי אַפּאָינטמענטס DR. MAX RADY
53 915	52 614	דר. סעם ראָדין, ראַיאַל בענק בילדינג (מיין און סעלקירק) אָפּיס שטונדן פון 3—4 און 6—8 DR. SAM RODIN
88 916	59 473	דר. א. ל. שובין, אָפּיס שטונדן 11—12 און 2—6 אָפּיס: בענק אָף קאָמערס בלדג., מיין און אַלעקסאַנדער רעזידענס: 414 פּטעלאַ עוועניו. DR. A. L. SHUBIN
		אויגן, אויערן, נאָז און האַלז
28 281	51 848	דר. י. ה. בעקמאַן, 800 באַיד בילדינג DR. J. H. BECKMAN
24 465	51 359	דר. ד. מ. דזשענאָף, 830-2 סאַמערסעט בלאַק DR. D. M. GENOFF

דענטיסטען Dentists Directory

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
51 560	41 652	דר. י. בן עזרא, ב.א. 962½ מיין סט. קאָר. סעלקירק DR. I. BEN EZRA, B.A.
53 720		דר. מ. א. ברעגמאַן, סוויט 1 סט. דזשאַנס בלאַק., 984 מיין סט. DR. M. A. BREGMAN
86 115		דר. ס. אי. גרינבערג, 414 באַיד בילדינג. DR. S. E. GREENBERG.
52 744	39 829	דר. א. גאַרדנער, 409 סעלקירק עוועניו., קאָר. סאַלטער. (איבער דער ראַיאַל באַנק) DR. A. GARDNER
56 056		דר. ס. טשערטשיל, סוויט 1, טריק בלאַק, 972 מיין סטריט. DR. S. H. CHURCHILL

היימאַן און העסטרין

באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און א. וו.
216 — מעקאַינטייר בלאַק — 216
טעלעפאָן 21 627
מר. העסטרינס וואוינונג:
306 סט. דזשאַנס עוועניו., טעל. 53 133

שינבוין, מאָראָזניק און ראָבלין

Shinbane, Morosnick & Roblin

Barristers, Solicitors and Notaries

באַריסטערס, סאָליסיטאָרס, נאָטאַריוס

Office: 207-8 Confederation Life Bldg.
457 Main St. Oppesite City Hall
טעלעפאָן 6—21 345

טשערניאַק, קאַפּשטיין און ספּיוואַק

Barristers, Soliciters, Etc.

אָפיס: 671 מיין סטריט
טעלעפאָן: 24 591 און 24 666

א. ע. קאַנטאָר

אַדוואָקאַט און נאָטאַרי

A. E. CANTOR

אָפיס 111 כאַן אַקאַרד בלאָק, 645 מיין סט.
טעלעפאָן 89 223
רעזידענס:
103 בענערמאַן עוועניו, טעל. 51 353

ה. שולמאַן

אַדוואָקאַט און נאָטאַרי
נעלט צו לייען אויף 6½ פּראָצענט
אָפיס: 592 מיין סטריט
H. SCHULMAN, B.A., LL.B.
לאָו אָפיס
Ste. 11, 592 MAIN STREET
צווישן לאַגאַן און אַלעקסאַנדער
טעלעפאָן 88 462

דייווידסאָן און ראַטנער

Davidson & Ratner

באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און א. וו.

Barristers, Solicitors, etc.

Office: 406-7 Avenue Bldg. Ph. 26 080
265 Portage Ave. Winnipeg

מאַרזיגלטע טענדערס אַדרעסירט צו דעם טערגעצייכנטן און אינדאַרסירט "טענדער וואָרט עקסטענשאָן, האַנאָוואַ, מאַנ.", וועלן געגומען ווערן ביז 12 אויזער ביימאָג (דעי סיווינג), דאָנערשטאָג דעם 15טן יוני, 1930.

דער אַנסטרוקציע פון אַן עקסטענשאָן צו האָפן, אין האַנאָוואַ, סעלקירק ריסטריקט, מאַנ. פּלענער און פאָרעם פון דעם קאָנטראַקט קאָן מען זעען און פאַרנעמען אין פאָרעסטס, טענדער צו באַקומען אין דעם דעפּאַרטמענט.

די אַפּיסעס פון דעם דיסטריקט אינזשענער, קאָר. טאָמס בוילינג, וויניפּעג, מאַניטאָבאַ; בוילינג עקסטענדעד, 401 נאָטרדיים אינוועסטמענט בלדג. דינג, וויניפּעג, מאַנ. אויך אין די פּאָסט אָפיסן פון נאָרטראַדגן, מאַנ. און האַנאָוואַ מאַנ.

טענדערס וועלן ניט גענומען ווערן אין אַנדערע מאַטעריאַלן אויף דער פאָרעם אָנגעשטעלט פון דעם דעפּאַרטמענט און אין אַ קאָנווערט מיט די קאָנדיציעס וואָס ווערן דאָרט אָנגעוויזן.

יעדער טענדער מוז באַלייט ווערן פון אַ נעמענס טשעק פון אַ נעשאַרטערטער באַנק צאָלבאַר צו דעם מיניסטער פון פּאָסטלעך וואָרקס, אין פאַרלייך צו 10 פּראָצענט פון דער סומע פון דעם טענדער. באַנדס פון דאָמיניאָן אָף קאַנאַדע אָדער באַנדס פון דער קאַנאַדער נאַציאָנאַלער אייזענבאַן קאָמפּאַני וועלן אויך אָנגענומען ווערן אַלס אַ סעקיוריטי, אָדער באַנדס און אַ טשעק אויב פאַראַנגט צו אַמאָנט אַ פאַרשידענע סומע.

באַמערקונג.—כלוויע פרינטס צו באַקומען אין דעם דעפּאַרטמענט דורך דעפּאָזיט אַן אָנגענומענע נעם טשעק אויף דער סומע פון $10.00. צאָלבאַר צו דעם מיניסטער פון פּאָסטלעך וואָרקס, וואָס וועט צוריקגעגעבן ווערן אויב דער אָנבאָטער וועט געבן אַ רעגולערן אָנבאָט.

ביי אָדרעס,
N. DESJARDINS,
Secretary.
Department of Public Works,
Ottawa, May 8, 1930.

(פאָרטזעצונג קומט)

ווינס טעאַטער, מאָרגן דינסטאָג אָוונט מאַי 27טן "מאַנקע פון אדעס", מיטוואָך, מאַי דעם 28טן ערן אָוונט פאַר יעקב (קאָהען) בערלין "וועלוועלע גנב"

בלוטיקע טעג

ראמאן פון אידישן לעבן אין דער צייט פון די ערשטע יאָרן פון דער וועלט מלחמה

פון י. נאָרמאן

(פאָרטזעצונג)

ראַנאַווין האָט גערן געוואָלט פאָלגן איר עצה און ער האָט זיך געלאָזט לויפן צו דער טיר; אָבער דאָ זיינען אַלע געסט פון דעם באַל, וועלכע האָבן דערהערט דעם טומל, געקומען אים אַנטקעגן מיט שטאָרעם.

— כאַפּט אים! — האָט פאַן בושעווסקי געקאָכט און האָט קוים געאַטעמט פאַר אויפרעגונג, — נעמט אים געפאַנגען אדער דערשיסט אים.

די לאַגע פון דעם אידישן יונגערמאַן איז געווען א געפערלאַכע: די פּאָליאַקן האָבן מיט געשריי און געפילדער זיך געשפּאַרט צו אים פון אַלע זייטן. דאָ האָט ראַנאַווין פּלוצלונג זיך א רים געטאָן פאַר־ווערטס, האָט מיט א מעכטיקן שטויס א שליידער געטאָן צו דער ערד פאַן בושעווסקי'ן און אין געקסטן אויגנבליק איז ער אַרויסגעשפּרונגען דורכ'ן פענסטער פון צווייטן שטאָק אין הויף אַריין.

צו זיין אומגליק איז דער הויף געווען בארעקט מיט די קאַרעטן און די אויטאָמאָבילס פון די געסט לעבן וועלכע עס האָבן געוואַרט די קוטשערס און די דינער. דערזעענדיק דעם יונגערמאַן אַרויסשפּרינ־גענדיק דורכ'ן פענסטער, און הערנדיק די געשריען און דעם טומל פון אויבן, האָבן די אַלע מענשן אין הויף, אַזוי ווי די חיי־שעריקן זיך אַרויפגעוואָרפן אויף ראַנאַ־וויג'ען און נאָך א קורצן קאַמף האָבן זיי אים בייגעקומען.

— ער איז א גנב, א רויבער! — האָט איינער געפּרובט דערקלערן דעם יונגערמאַנ'ס פאַרבראָכן.

— ניין, ער איז א רוסישער שפּיאָן, — האָט א צווייטער אַרויסגעזאָגט זיין מיינונג. — ער וויל ברייגנען אחער די קאַזאַקן.

— איר פּלוידערט ביידע, — האָט א דריטער געלאַכט. — וואָס ווייסט איר וואָס אין די רייכע הייזער קוקט פאַר? פאַני יאַדווינאַ, פאַרשטייט איר מיך, איז א שיינע פרוי, ער איז א געליבטער און מען האָט אים דערטאָפּט.

אָבער ווי ווייניק מען האָט געוואוסט דעם פאַרבראָכן פון דעם יונגערמאַן, וואָס ער דאָך אַלץ שלעכט אָפּגעשניטן פון די מעגש, וועלכע האָבן שוין געהאַלטן אויף געהויבן זייערע פויסטן, אום אים אָנהויי־בען צו שלאָגן, צי שולדיק אַדער אומשול־דיק, אָבער אין דעם דאָזיקן אויגנבליק האָט זיך געהערט די שטימע פון איינעם פון די אַריסטאָקראַטישע געסט, גראַף זאַבעלין, וועלכער האָט געשריען:

— שלאָגט אים ניט! דאָס איז ניט די שטראָף וואָס ער פאַרדינט, פאַרשפּאַרט אים אין קעלער ביז מען וועט וועגן אים אַלעס אויסגעפינען און ער וועט געבראַכט ווערן פון א קריגס געריכט.

דער באַפעל איז אויסגעפירט געוואָרן. שלמה ראַנאַווין איז פאַרשפּאַרט געוואָרן אין דעם קעלער פון דעם אַלטן פּאַלאַץ און זיינע וועכטער האָבן זיך נאָך מיט אים גערייצט, דערקלערנדיק אים, אז דאָ וועט זיין זיין ענדע. אין דער דאָזיקער צייט פון מלחמה, וועט ער דאָך געשטעלט ווערן פאַר א מיליטערישן געריכט און ער וועט זיכער פאַר'משפּט ווערן צום טויט.

דער אומגליקלאַכער יונגערמאַן האָט געשווינען, דען ער האָט געוואוסט, אז דאָס איז אמת. אויב עס געט פּאסירן עפּעס א וואונדער, דורך וועלכן ער זאָל גערעטעט ווערן, איז פאַר אים ניטא קיין האָפענונג. ער האָט געקאָכט די דייטשן און ער האָט געוואוסט די גרויזאַמקייט פון פאַן בושעווסקי. עס איז אים געווען קלאָר, אז ער קאָן פון ביידן ניט דער־וואַרטן קיין רחמנות

פאַרזונקען אין טרויעריקע געדאַנקען איז ער געזעסן אין זיין געפיינגעניש און ביי יעדן גערויש הינטער דער טיר איז ער אויפגעשפּרונגען, דען ער האָט גע־גלויבט, אז מען קומט אים שוין נעמען פאַר'ן קריגס געריכט.

אָבער ראַנאַווין האָט זיך ניט געשראָקן פאַר זיין איינענעם לעבן און האָט קיין מורא ניט געהאַט וואָס דער קריגס גע־ריכט וועט אים פאַר'משפּט'ן צום טויט. אים האָט נאָר פאַרדריקט דאָס האַרץ, ווען ער האָט געטראַכט פון רחל פרידלאַנדער, פון דער געליבטער מיינע, פאַר וועלכער ער האָט איצט געאָפּערט זיין לעבן.

און אין זיין פאַרצווייפלונג האָט אים איצט געבוירט אין קאָפּ די פראַגע צי האָט ער גאָר געראַרפט ברייגנען אזא אָפּפער.

רחל ליבט אים, זי האָט זיך ניט גע־קימערט ווער עס זיינען זיינע עלטערן און פון וואַנען ער שטאַמט, און ער האָט מיט איר געקאָנט זיין גליקלאַך. נאָ ער האָט געוואָלט בלייבן ערלאַך פאַר דער וועלט און פאַר זיין געוויסן און געבן איר א ריינעם נאָמען. ער האָט ניט געוואָלט, אז זיין רחל, די טאָכטער פון א אידישן יחי־סן, זאָל אַמאָל זיך פילן אומגליקלאַך, וואָס זי האָט געהייראַט מיט א פּויליש־מזמזר, ווען מען זאָל אויסגעפינען אז ער איז פאַן בושעווסקי'ס קינד פון א זונדי־קער ליבע. ער האָט ניט געוואָלט, אז די קינדער, וועלכע זיין געליבטע וועט אים אַמאָל ברייגנען, זאָלן טראָגן אויף זיך זיין פלעק, דעם פלעק פון זייער פאָטער. צי האָ טער צוליב דעם געדאַרפט גיין צו פאַן בושעווסקי'ן און ברייגנען זיין לעבן אין געפאַר? וואָלט אַן אַנדער יונ־גערמאַן אין דער זעלבער לאַג אויף אזוי געהאַנדלט ווי ער?

אָבער שלמה ראַנאַווין האָט שנעל אָפּ־געטרייסלט פון זיך די דאָזיקע געדאַנקען. ער האָט זיך פאַרשעמט פאַר זיך אַליין, פאַר זיין איינענער שוואַכמוטיקייט. ער ווייס ניט צי אַן אַנדערער וואָלט אויך געטאָן דאָס זעלבע אָדער ניט. ער ווייס אָבער, דאָס אזוי מוז האַנדלן יעדער ער־לאַכער מאַן, אפילו ווען דאָס זאָל אים קאָסטן זיין לעבן.

שלמה ראַנאַווין האָט זיך איצט פאַר־טראַכט איבער זיין געשפּרעך מיט פאַן בושעווסקי און אין זיין יעדן וואָרט האָט ער געזוכט דאָס געהיימניס פון זיין גע־בורט. אזוי פיל האָט ער דערפאַרן, דאָס דעם פּאָליאַק'ס געליבטע, די מוטער פון זיין קינד, האָט געהייסן מאַריע און זי איז געווען א אידישע, דאָס האָט ער גע־הערט פון יענעם אימיגראַנט אין רול לע־בען אָבער פאַרוואָס האָט פאַן בושעווסקי זיך דערשראָקן, ווען ער, ראַנאַווין, האָט אים דערמאָנט ווען יענער געליבטער? א פּויליש פריץ וועלכער פאַרפירט א איר־דישע מיידל, באַטראַכט עס געוויינלאַך פאַר א שפּאַס. ער לאַכט דערפון ווי פון נאָך דערמיס. פאַן בושעווסקי האָט אָבער אויפגעציטערט, ווען מען האָט אים דער־מאָנט יענע אידישע געליבטע. ער האָט זיך ניט בארימט, נאָר אין קעגנטייל, ער האָט עס נאָך געזוכט צו פאַרלייגנען. וואָס באַרייט דאָס? האָט ער אַן אורזאַ־כע פאַרוואָס מורא צו האָבן? האָט עפּעס פאַסירט, וואָס ער ציטערט אַז עס זאָל ניט אָנטדעקט ווערן.

אין די דאָזיקע געדאַנקען איז שלמה ראַנאַווין געווען פאַרזונקען דעם גאַנצן טאָג. די נאַכט האָט זיך שוין אָנגרוקט דורך די קליינע קעלער פענסטער. הויך איבער זיין קאָפּ האָט דער געפאַנגענער געזעען עטלאַכע שטערן פינקלען אין דער פינסטערניש און אַלעס אַרום אים איז געווען טויטשטיל. האָט מען אין אים אינגאַנצן פאַרגעסן? וויל מען אים לאָזן שטאַרבן פון הונגער און דאָרשט?

פּלוצלונג האָט זיך די טיר גאַנץ שטיל געעפנט און א קאַטוילישער גלח איז אַריינגעקומען. אין זיין האַנט האָט ער געטראָגן א קליינע לאַמטערנע.

דאָך קוים האָט דער גלח פאַרזיכטיק פאַרשלאָסן די טיר פון אינווייניק אַלס ער האָט אַראָפּגעוואָרפן פון זיך זיין לאַנ־גען שוואַרצן מאַנטל און עס האָט זיך באַוויזן די שיינע געשטאַלט פון א יונ־גער פרוי.

דער יונגערמאַן איז איבערראַשט אָפּגע־שפּרונגען אויף צוריק, דען פאַר אים איז געשטאַנען פאַני יאַדווינאַ.

— וואָס האָסטו זיך אזוי דערשראָקן פאַר מיר? — האָט זי צו אים געזאָגט מיט א פאַרפירעריש־זיסער שטימע, וועלכע דערעכט בוזים האָט זיך שטורמ־מיש געהויבן. — מיר האָבן ניט קיין פיל צייט צו ריידן. אָבער איך בין דיר געקומען צו זאָגן, דאָס איך האָב אַלעס געהערט, און איך וויל דיר רעטן. שוין פון דעם ערשטן אויגנבליק וואָס איך האָב דיך דערזעען, בין איך פאַראינטערעסירט געווען פון דיר, איך וויל דיר צוריקגעבן דיין פרייהייט.

פון שלמה ראַנאַווין'ס מויל האָט זיך שיר אַרויסגעריסן א פריידנס געשריי.

— איר וווּלט מיך ווירקלאַך רעטן, פאַני? — האָט ער געפרעגט אומגלויב־ביק. — איר, די פרוי פון דעם מאַן, וועלכער זוכט מיין אומגליק? איר זייט צו מיר פריינטלאַך?

דאָ האָט פאַני יאַדווינאַ אָנגענומען זיין האַנט, וועלכע זי האָט היים געדריקט און האָט געזאָגט:

(פאָרטזעצונג — סמט)

פּרואוו און בענעפיט

— דורך לעזן —

בענפילדס אדווערטייזמענט

אין דער צייטונג

יעדע פּערזאָן וואָס וועט ברייגנען דעם דאָזיקן אדווערטייזמענט צו אונזער סטאָר אין באַרעכטיקט צו די דאָזיקע

ריכטיקע רעדוקציעס אויף

בעדרום סעטס

מיר באַצייכענען ניט יעדן סעט באַזונדער, אָבער מיר באָטן אַן אויסערגע־וויינלאַכע ווערטן אין די פאָלגנדע סעמפּל סעטס.

פיר פּאָסטער סעט

ריכטיקע מאַהאַגאָני 5 שטיק, בעט, וועניטי טישל, טשיפאַראָב, דרעסער אין בענטש. מיר רעקאָמענדירן דאָס אַלס א ריכטיקע איינשפּאַרונג. רעגולאַר $375.00. שניידט אויס דעם דאָזיקן אדווערטייזמענט, מיט דעם, $365.00

ספּעשל _____ **$245.00**

בעדרום סעט

זעקס שטיק, היי־לייטער וואַלנאַט בעט, טשיפאַראָב, וועניטי דרעסער, גרויסער דרעסער, בענטש און טשער. זעט דעם דאָזיקן ספּעציעלן סעט, שניידט אויס דעם דאָזיקן אדווערטייזמענט. רעגולאַר פּרייז $365.00

ספּעשל _____ **$257.50**

וואַלנאַט סעט

גרויסער, צוציענדריקער רעזיין, בא־שטייט פון א טשעסט אַף דראָוער, גרויסער פיר דראָוער דרעסער, אַ־ליר פאַנעל בעט. שיינער וועניטי דרעסער מיט א בענטש צו מעטש. רעגולאַר $369.50. שניידט אויס דעם דאָזיקן אדווערטייזמענט, מיט דעם,

ספּעשל _____ **$237.50**

בעדרום סעט

אייך וועט געפעלן ווערן דער דאָזי־קער שיינער רעזיין, ריכטיקע שיי־נער וואַלנאַט, אַריינגערעכנט א דרעסער, טשעסט אַף דראָוערס, דריי שפּיגלען וועניטי, פול סיזע בעט און בענטש. רעגולאַר ווערט $319.50. מיט דעם אדווערטייז־מענט פון "דאָס אידישע וואָרט", קויפט עס צום

ספּעשל פּרייז __ **$219.50**

בייט אויס

אייער — אַלטע — פּויערנטישער — אויף — איינעם — פון — די — דאָזיקע — בעדרום — סעטס, אַן פאַרפליכטונגען

לאָזט אונז אָפּשאַצן. — טעלעפאָנירט 86 667

J.A.Banfield
LIMITED
The Reliable Home Furnishers
492 MAIN STREET – PHONE 86 667

אין אַלע אַנגעלעגנהייטן פון פּרינטינג - און - אַדוועטייזינג ווענדעט זיך צו דאָס "אידישע וואָרט"

165 Selkirk Ave. Winnipeg, Man.

פאַר רעדוישינע, קאַלנגאַרי, עדמאָנטאָן, סאַסקאַטון און וואַנקאָווער

מיר ווילן אַנגאַזשירן א יונגנמאַן אָדער א פרוי צו רעפּרעזענטירן אונז אין אייער געגנט צו פאַרקויפן אַדווערטייזינג, ווי אויך צו האָבן דעם אויפזיכט איבער די סובסקריפּשאָנס; בלויז א טייל פון אייער צייט איז נויטיק פאַר דעם. אויב איר זייט פאַראינטערעסירט, שרייבט צו דאָס אידישע וואָרט, אַדווערטייזינג דעפּאַרטמענט, 165 סעלקירק עוועניו.

אויפקלער פאַרזאַמלונג

ווענדן די לעצטע אַרץ ישראל נייעס

(אָפּשטעל פון אימיגראַציע)

מיטוואָך, מאַי 28, 8.30 אָוונט

אין

פּרין שול (קלייַנער זאַל)

פאַרטיי חברים וועלן ריידן

אַלע איינגעלאַדן!

אַראַנזשירט פון די לינקע פּעלעד־ציון

אין דער ראַדיאָ

CKY
ווינניפּעג
3.00—מוזיקאַל. פּראָגראַם.
8.00—פּיטשור.

CNRW 780
ווינניפּעג
7.00—טיוואַלי אָרגאַן; אינסטרומענטן קוואַרטעט; פון פאַרט גערי האָטעל.

CJRW 499.7
פּלעמינג
5.40—מוזיק.
6.00—אַנקל פּיטער.

CJGX 650
יאָרקטאָן
7.15—פריירי פאַרמערס ראַדיאָ שעה.

WGN 720
5.30—שיקאַגאָ. מוזיקאַל. פּראָגראַם.

WOW 590
6.00—אָמאַהאַ. שטימע פון פּיירסטאָן.

WLW 700
6.30—סינסינאַטי, מוזיקאַל. פּראָגראַם.

WJR 750
7.00—דעטראָיט. אָרקעסטער.

WTAM 1070
7.30—קלעוולאַנד. מאַטאַרס פאַרטי.

WBBM 770
8.00—שיקאַגאָ. פּערל פון מוזיק.

WMAQ 670
8.30—שיקאַגאָ. פּראָגראַם.

WBBM 770
9.00—שיקאַגאָ. פּיטשור.

WOW 590
9.30—אָמאַהאַ. נאַוועלע פּראָגראַם.

WMAQ 670
10.00—שיקאַגאָ. טאַנץ מוזיק.

WGN 720
10.30—שיקאַגאָ. קלאַסיקס.

WLW 700
11.00—סינסינאַטי. מוזיקאַל. פּראָגראַם

NEW PALACE THEATRE

היינט, מאָרגן און מיטוואָך

אירין באַרדאַני אין

"פּאַריז"

א דורכאויס ריידנדיק, זינגענדיק און טאַנצנדיק בילד

אין פעלעס טעאַטער

"פּאַריז" איז דער נאָמען פון דאָס בילד וואָס ווערט געשפּילט הצנס אין פעלעס שטעאַטער. דאָס איז א דורכאויס ריידנדיק זינגענדיק און טאַנצנדיק בילד מיט אירין באַרדאַני אין דער הויפּט ראָל. צוואַמען מיט אַן ערשט קלאַסיקן קעסט. "פּאַריז" איז א העכסט אינטערעסאַנט און אַמוזי־לעס טעאַטער. עס ווערט עס אין פּע־לעס טעאַטער. עס ווערט אויך געשפּילט א שיינע ריידנדיקע קאָמעדיע. פּיטשורעסט אַן א. וו.

—)::-:(—

איז קעגן דער "ביילאָו"

חשוב'ער רעדאַקטאָר:

אַלס אייער א שטענדיקער לעזער, בעט איך צו אַפּטיילן מיר א שטיקל פּלאַץ אין אייער צייטונג:

אונזערע שטאָט־טאַטעס האָבן גוט־נע־הייסן די ביילאָו צו פאַרמאַכן די שפּיי־קלייטן מיטוואָך אין האַלבן טאָג. שטייען קליינע קרעמלאַך און ווילן מאַכן א שטיקל ברויט, קומען אונזערע פאַרזאָר־גערס און ווילן אונז פאַרזאָרגן. אין דער צייט ווען מיר ווילן זיין פאַרמאַכט, וועט אַ־טאַנס אין האַדסאָן בעי זיין אָפּן, די קונים וועלן ניט וועלן מוזן קויפן ביי זיי. פאַר וואָס זשע שוויגן אונזערע קרעמלאַך צו אזא מין פאַרברעכן.

מיט אכטונג,

א. בוש

* לייענט "דאָס אידישע וואָרט", אייער * איינגענע צייטונג, נעדרוקט אין אונ־ * זער איינענער שפּראַך, פאַר אונזערע * איינענע אינטערעסן פאַרשפּרייט אין * אַלע אידישע היימען פון ווינניפּעג און * מערב קאַנאַדע.

ווען אין סאַסקאַטון

שטייט אין

WINDSOR HOTEL

1st Ave. and 20th St. E.

הייסט און קאַלטע וואַסער יוראָפּייאישער פּלאַן. באַקוועמע ריידס דור עלים, איינגנטימער

לאָנדרי שאָפּ

1392 מיין סטריט

גוטע וואַש, א פונט _____ 5 סענט
פלעט וואַרק, א פונט _____ 8 סענט
געפינישטע העמדער, יעדע 15 סענט
2 פאַר _____ 25 סענט
קאַלאַרס, 3 פאַר _____ 10 סענט
טעלעפאָן 57 444

טרוקענע סלאַבס

שווערע סלאַבס, ½ קאָרד, געשניטענע _____ $4.50
פּאַפּלאַר סלאַבס, ½ קאָרד, געשניטענע _____ $4.00
סלאַבס און עדזשינגס ½ קאָרד געשניטענע _____ $3.50
נומער 1 טעמעריק, ½ קאָרד געשניטענע _____ $5.50

F. WAGNER

פינקטאַכע דעליווערי איבעראַל

טעלעפאָן 56 642

כ. אַלמאַן ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער טיף־סטען מיטגעפיל צו דער פרוי און קינדער און צו דער גאַנצער משפּחה אין זייער גרויסן פאַר־לוסט. מיר ווינשן זיי אַלעמען געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. וואַלטער
מר. און מרס. י. ווערנער

Classified Section קלאַסיפייד סעקשען

ספּעציעלע פּרייזן פאַר אַדווערטייזינג אין דער קלאַסיפיצירטער אָפּטיילונג:

איין מאָל, 5 ס. פּער "אַנייט לייז"		פאַר 3 מאָנאַטן,	$2.15 "
פאַר א וואָך, 20 ס "		פאַר 6 מאָנאַטן,	$4.00 "
פאַר א מאָנאַט, 75 ס. "		פאַר 1 יאָר,	$7.50 "

:: צו פאַרקויפן ::
FOR SALE

א מציאה פאַר דעם וואָס ווייסט

5 רום באַנגאַלאָו, אוק פינישינג, אוק פּלאַרס, הייסט וואַסער באַהייצונג, שיינע עלעקטרישע פיקסטשורס, ניי אויסגעריי־קערירט, אויסן אַף מיין סט. א גרויסער סנעפּ. פּרייז $4.900.

א 6 רום הויז, פולי מאָדערן, אוק פּלאַרס, פרענטש טירן, ניי געפינישט, שיינע עלעקטרישע פיקסטשורס, גאַראַזש, אויסן אַף מיין סט. פּרייז $4.000.

א גרויסע מציאה

א דאָבל הויז פון 4 באַזונדערע וואוי־נונגען, מיט א בריק סטאָר אין קאָרנער. רענט 95.00$ א מאָנאַט. פּרייז $5.500. א גוטער אינוועסטמענט.

סוויטס צו פאַררענטן אין פאַרשיידענע אפּאַרטמענטס אין דער נאָרט ענד.

אינשורענס פאַר אַלערליי צוועקן. געלט צו לייען אויף 6½ פּראָצענט.

Sheps Agencies Ltd.

804 מיין סטריט

טעלעפאָנס 761 55 און 807 53

סייל אויף ניי־מאַשינען

$15 און העכער פאַר גאַראַנטירטע זינגער מאַשינען. טע־לעפאָנירט, שרייבט אָדער קומט אין 300 נאָטר דיים עווע., קאַר. פּרינצעס. טעלע־פאָן 86 171.

אין אויסערגעוויינלאַכער באַרגען, א דזשע־ראַרד היינצמאַן פּיאַנאָ, כמעט ניי, צו פאַרקויפן פאַר האַלב אומזיסט. זיך ווענדן אין 358 רעדוואוד עווענוי.

צו פאַרקויפן א שיינעם נייעם 6 רום קאַ־טעדזש, ליכטיקע רומס, נאָענט אין שטאָט פּראָנט און בעק פּאַרטס, פול בייסמענט, לאָט 38 ביי 155, פאַר $4.500. ווענדן 576 ענדעראַסן עווענוי, טעלעפאָן 55 693

פּרייז רעדוצירט צו $3,500

צו פאַרקויפן — 367 סעלקירק עווענוי. פולי מאָדערן 11 רום הויז, 0 5פון פראָנ־טעדזש, מיט באַלד פאַרקויפט ווערן צו שליסן אין עסטייט. זיך ווענדן

E. COOK

224 Higgins Avenue
Phone 27 783

ווינניפּעג ביטש

צו פאַרקויפן צוויי שיינע 3־רומיקע קאַ־טעדזשעס, געפּירניש, גוטער רעזידענט געגנט. יעדער לאָט 60 ביי 125. אַרומגע־פענסט. בלויז $700. אויף לייכטע טער־מינען. אויך צוויי אקערס, איין אקער קול־טיווירט, פלאַוער קאַטעדזש. גלענצענדער גאַרטן און פּאַולטרי רענטש. $600 אויף לייכטע טערמינען.

WALCH LANDS LTD.

303 Huron & Erie Bldg. Winnipeg
Phone 28 827

7 רום פולי מאָדערן הויז, אויף איינער פון די שענסטע גאַסן איסט פון מיין סט. פאַר שנעלן פאַרקויף ווערט זי געפרייזט בלויז פאַר $2.900.

סטאַקאַ באַנגאַלאָו אויף שיינער גאַס, 1 בלאָק פון מיין סטריט, 5 רומס אונטן און 2 רומס אויבן. שיינער לאָט, גאַראַזש — פּרייז $4.500. האָט מאָרטגעדזש פון $3.000 אויף 6 פּראָצענט.

5 רום פולי מאָדערן קאַטעדזש, זייער גוטער צושטאַנד, ניי דעקאָרירט, אויף אבערדין עווענוי. מיט גוטן גאַראַזש, — פּרייז, בלויז $2.800.

אויב איר ווילט א הויז, זעט

ח. פּערלמאַן און נ. זעלטשען

MUTUAL AGENCIES

796 Main Street Phone 51 000

צו אויסבייטן

239 פּאַלמאַן עווענוי, א זייער באַקוועמע 7 רום הויז, 33 פוס לאָט, בויטער, פיינע גלעזערנע ווערענדע. דאָס הויז אין פּער־פעקטן צושטאַנד. ווענט פאַרבייטן אויף קליינעם מאָדערנעם קאַטעדזש. נאָענט צו מיין סטריט.

A. R. McNICHOL LTD.

925 Main St., Phone 56 956

אָוונטן 61 365

:: צו פאַררענטן ::
FOR RENT

צו פאַררענטן א שיינע גרויסע רום מיט א טעלעפאָן. פּאַסיק פאַר א סינגל מאַן אָדער א קאָפּל. מיט אָדער אָן פּויריטשור. זיך ווענדן אין 306 אלפרעד עווענוי.

צו פאַררענטן דריי רומס דאַונסטערס. זיך ווענדן אין 272 רעדוואוד עווענוי.

צו פאַררענטן א ניי דעקאָרירט מאָדערנע באַנגאַלאָו, 6 רומס, האַרדוואוד פיניש. מען קאָן גלייך אַריינמופּן. זיך ווענדן אין 283 אבערדין עווענוי.

צו פאַררענטן 2 רומס מיט א קיטשען. שטענדיקע הייסע וואַסער. זיך ווענדן אין 379 פּלאָרא עווענוי.

נייער 150,000 טעאַטער אויף אַקאַדעמי ראָוד

דער גוט באַקאַנטער טעאַטער אונטער־נעמער מר. דזש. מיילס, מאַכט איצט פּלע־נער צו בויען א נייעם טעאַטער אויף אקאַ־דעמי ראָוד און אש סטריט, וואָס וועט קאָסטן הונדערט און פופציק טויזנט דאָ־לאַר.

דער סינדיקאַט פּלאַנט צו בויען איינעם פון די מאָדערנסטע "מאָקיס". דער טעאַ־טער וועט האָבן אַן "אַטמאָספעריק" סי־לינג ווי דער ראָקסי טעאַטער אין איסט קילדאָנאַן, נאָר עס וועט זיין גרעסער און אויסגעשמאַטעט מיט די נייעסטע ריכטונגען.

:: פערזענלאַכעס ::
PERSONAL

פּליכעוואַטע מענער — נייע האָר

אין 10 ביז 60 טעג גאַראַנטירט; שאַרבן קרעץ, דענדראַף, שאַרבן עקזעמאַ, גע־היילט דורך פערזענלאַכער באַהאַנדלונג.

FRANKS, 207 Montgomery Bldg.
215½ Portage Ave.

קאַרנער נאָטר דיים.

SIMPSON & COMPANY

בייליפס

לייסענסד און באַנדער

ד. סימפּסאָן, מענעדזשער

404 McINTYRE BLOCK PH. 88 008

געלט!

פאַר אייערע באַלדיקע נויטן

$50 ביז $500

צוועלף מאָנאַטן צו באַצאָלן עס צוריק.

ריזאָנייבל ריינטס. פּינקטלאַכע באַרינונג.

שטריינג פאַרטרויאַלאַך.

אָפן טעגלאַך ביז 7.30 נאַכטיקאַ.

General Loan and Insurance Agency
718 Somerset Block, Winnipeg
Phone 24 789

R. B. ORMISTON

פּלאַריסט

צוויי סטאָרס צו אייער באַדינונג

96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791

בלומען טעלעגראַפירט איבעראַל

PEACOCK TAXI

נייע נידעריקע פּרייזן

50 סענט, 75 סענט, שטאָט רייזעס

$2—$1.75 א שטונדע

מיר נוצן נייע נעש סעראַנס אויסשליסלאַך

טעלעפאָן 23 100

פאַונדיישאָנס פאַר מצבות געמאַכט און פאַרריכט פאַר אייער צופרידנהייט.

JOHN SCHALER
Phone 5993921

מאָרים דעליקאַטעסן

מיר פאַרקויפן אַלע סאָרטן וואורשט, גע־רויכערטע און געפּיקלטע פלייש און ווינערס — אויך אימפּאָרטירטע, א פולע ליין פון אידישע דעליקאַטעסן

223 דאָפּערין עוו., טעל. 57 617

PUHLMANN HERB TEA

פאַר אַסטמאַ, בראָנכיס, הוסט, היי פיווער קומט, שרייבט אָדער טעלעפאָנירט

W. J. WHIDDEN & CO.

643 Somerset Bldg. Phone 26 931

A. MUIR

אוטאָריזירטער

דזיקאַ פינישינג סטיישאָן

פענדערס און באַרי ריפּעירס

376 FURBY ST.

PH. 33 255

וואַלפייפערס

עמעי־טרימד און סאַנוואַרטהי

פולע ליין פון פיינסס און בערשטלאַך

WINNIPEG WALLPAPER & PAINT, LTD.

614 Portage Ave. Phone 72 312

איינפאַכע און פענסי דעקאָרייטינג

פּיינטינג און סיינס

אונזער ספּעציאַליטעט אין אייך צופרידנשטעלן.

R. RIGGS

Phone 25 217

טעלעפאָנס: אפיס 157 53; רעז. 777 58

פאַרוואָס צאָלן מער?

עקאָנאָמיזירט ביי קויפן סעקאָנד האַנד לאַמבער.

THE P. RUDYK & SON BUILDING & WRECKING CO.

"אַלע פאַרטן גוצלאַכע בוי מאַטעריאַלן"

יאַרדס: קאַר. אַרלינגטאָן סט. און מאָונטען עווע.

שנעלע דעליווערי

אָפן אָוונטן

געזוכט

לייבל מאַנקערעוויטש, וואָס איז מיט 25 יאָר צוריק געווען אין מאַנטרעאָל און איז אוועק אין דער וועסט, ווערט געזוכט פון זיין ברודער. ווער עס ווייסט פון אים איז געבעטן צו מעלדן אויף פאָלגנדן אַדרעס:

Harris Korowitch
4106 Clarke St., Montreal

אַרבעטער פאַרלאַנגט
HELP WANTED

בלויז פאַר דער שטאָט וואַנקאָווער

אויב איר קאָנט אויעקגעבן א פּאָר שטונ־דען א טאָג, און איר זייט א גוטער סיילס־מאַן, האָבן מיר פאַר אייך א גוטן אָנבאָט. שרייבט צו דאָס אידישע וואָרט באָקס נומער 8347.

פאַרלאַנגט א סיילסמאַן וועלכער זאָל אוועקגעבן אינגאַנצן אָדער א טייל פון זיין צייט צו פאַרקויפן א אויל באַהייצונג אינריכטונג. די פּאָזישאָן באָט אַן אויר־סערגעוויינלאַכע מעגלאַכקייטן. זיך ווענ־דען פּאָסט אָפיס באָקס 1845, ווינניפּעג

:: שטעלע פאַרלאַנגט ::
SITUATION WANTED

שוחט, לערער, גוטער בעל תפלה, קאָן ענגליש, גוטע רעפערענסעס, פאַרלאַנגט א פּאָזישאָן. מעסיקער נעהאַלט. זיך ווענדן צו דאָס אידישע וואָרט באָקס 8781.